

Che GOZIN

De ogen van de Rieten Man

Che GOZIN

DE OGEN VAN DE RIETEN MAN

*Men maakt er schermen van, die scheuren;
men maakt er manden van, vol van wat je wil, of leeg;
men maakt er mansfiguren mee,
waarin andere mannen branden .*

LEUGENS OMTRENT DE KAAP HOORN

WAARSCHUWING VANWEGE DE REIZIGER

In de hiernavolgende vertellingen poogt de lezer best niet een geografisch peripel weder samen te stellen. Niet dat de *mundus* waarin de reizen zich afspelen van elke oriëntatie of eigenlijke uitgestrektheid zou gespeend zijn: het gaat eerder om een andere wereld, waarin oriëntatie telkens een specifieke betekenis heeft en waar de onderscheiden plaatsen niet ruimtelijk op elkaar volgen maar eerder in logische orde. Bijgevolg verplaatst men zich er niet van de ene plek naar de andere door het afleggen van een afstand: de etappes zijn er even veel echelons in de hiërarchie der werkelijkheden. De sequens van deze plaatsen is rigoureuus geordend; de overgang tussen echelons is onomkeerbaar.

De lezer zal niet stilstaan bij de term *eiland*, die hier en daar in de tekst wordt gebruikt: het gaat hier om de letterlijke vertaling van het Arabische woord *Jezirah*, waarmee een specifieke, op zichzelf gesloten streek wordt bedoeld, meer bepaald een streek die omwille van haar specificiteit besloten is.

Het Arabisch, weze terloops gezegd, is niet de omgangstaal in het Rijk van Pape Jan, doch eenvoudigweg de taal waarin de meeste kronieken omtrent dit land ons bereiken hebben.

BRIEF AAN DE OOST- INDISCHE COMPAGNIE

Aan de heren van de Oost - Indische Compagnie, vanwege hun kapitein ter zee.

Overeenkomstig onze afspraak drijven we de reis door, ondanks alle tekortkomingen. Enkele bemanningsleden werden opgegeten door de Staartmensen van het eiland Moabit. Vers fruit en vlees beginnen tekort te komen. Mijn eigen lichaam bevat misschien nog wat vetten: mijn geest daarentegen begint de tekenen van een extreme schraalheid te vertonen.

Omdat wij allen, door honger gekweld, nu eens in staat zijn onze rol van waarnemers en ontdekkers te vervullen, dan weer misleid worden door minuten, beelden, kreten en andere begoochelingen ons door de ontberingen opgedrongen, zullen volgende rapporten àlle verhalen bevatten mij door uw matrozen overgebracht, - weze het controleerbare, vermoedelijke of wenselijke feiten die ze onze molen van verwachtingen bieden.

Ter zee, 13 februari 1565

Pieter Corneliszoon Van Bosschop

LAURELL N°s 3 & 4, IN VALPARAISO

Bagage op mijn rug, mijn
haar in de wind.
Geur van guano en groenten.
Een dronken ouwe. De haven. Alle havens.
Drie matrozen vliegen voorbij,
en ze dansen de horlepiep.

Taveerne Dolle Deerne; glasgerinkel en lawaai –
van buiten op de kaai

Ik zag schepen met goud uit Nieuwspanje
(het goud van de Esperanza),
suiker uit Mozambique
en soep uit Boom.

ZICHT OP DELFT

Tengevolge van een vermoedelijke mengelmoes van pest, kanker en tuberculose (tenzij het ging om een arsenicumvergiftiging) lag Emmy Gantery, anemisch de atmosfeer bestinkend, in haar bad te rotten.

Meer nog dan haar te zien, kon men haar aanwezigheid raden in haar email sarcofage van nagebootste Delftse steen, in alle haast (en misschien uit vrees voor het aangeboden zicht) met een strijkplank bedekt. Gedreven door schuldgevoel of vrees voor besmetting poogde ik met mijn vriend het gebouw te verlaten..... Zonder succes echter, daar een ondoorgrondelijke wirwar van liften – die overal en nergens naartoe schenen te leiden – nu eens in de vloer verdween, dan weer de muur opliep, om ons gestaag terug te voeren naar de witte zaal, naast de duivelse keuken waarin het bad – waarin het graf .

Door paniek bevangen, omdat ik niet wist in welke mate ik voor de toestand aansprakelijk was (en misschien was Gantery niet helemaal dood), zocht ik bescherming tussen de andere vluchtelingen in de zaal.

Niemand slaagde er echter in zich naar behoren tegen de aangetaste lucht te beschermen, laat staan het gebouw te verlaten, en tot de verschijning van de rode duivel, op één meter van de grond, waren we geneigd het fenomeen toe te schrijven aan de wraak van het krenge in het bad..... en spoedig verstond ik dat wij in het graf zouden blijven, en dat IK na de verdwijning van de demon elke eventuele ontsnapping zou verhinderen , wanneer ik eenmaal de ware bewaker zou geworden zijn
van het rode paviljoen.

SOERA VAN DE LICHAAMELIJKE UITNODIGINGEN

Ergens tussen Isschia en Nirida wandelen meerminnen hun perverse melancholie. Teneinde anderen te helpen leerden ze reeds vroeg het oude lied der mensen, en de middelen om:

te bewijzen dat alle dingen waar zijn,
de honden het blaffen te verhinderen bij het naderen van een dorp;
abcessen na te bootsen met bloem en bloed,
een herinnering waarlijk te vergeten
en, voor alles nog, te ontdekken
hoe het lichaam wil bewegen – ja, de opsomming is juist.

Middelen om deze meerminnen te vinden zijn legio;
ik zal er u slechts één vertellen: het gaat erom
het denken met wat bloed aan te vullen.
Na jaren oefenen kunnen sommigen dit bewerkstelligen,
ja waarlijk, zij lukken erin:
hun vingers komen één voor één van hun handen los.

DE MORGEN HEET MORGANA

Goh! Waar berg ik mijn huid? Die vrouwelijke, weeïge leugen is er weer. En wat hebben we hier ? Dit traag onderpand, deze slaap, deze zachtgekookte zweep, dit ontwaken, deze morgen kortom: we krijgen terug bloed, de onleefbare huid wreekt zich op onze afwezigheid door weerom verstaanbaar te worden en ons in haar te bedrukken; en in een schoon veronderstelde augustusmaand komt een pietluttige mauve zon zijn 'ik – hoor – hier – niet – thuis' lied zingen & onze kooi vullen met een ijle geestessubstantie die, eerlijk gezegd, veel weg heeft van de eendagsvlieg.

Oh! Het scenario is ons bekend van dat straatruoerige wat onze vensters overtreedt en, omdat het zo hoort, in onze oren aan het echogeluid gehoefijzerd wordt. En toch hebben we dat zingerige in ons, want we lachen met deze uitgeteste dagendorst: dat is alles, en is het niet ontroerend?

Een losse amber daalt over het huis neer, het moment is verlaten als de – ahem! - van een koe en voor de haan kraait, vooraleer de demagogen benden uit hun mollenputten van verholen vrezen durven te dageraden, lieg ik mezelf voor dat ik wakker ben.

Ah, morgen, jouw naam is Morgana, en in het portaal van een pover paradijs kleed ik engeltjes uit met de trieste blik van een eindeloos herbegonnen Mozartwijs.

TWEEDE BRIEF AAN DE OOST - INDISCHE COMPAGNIE

Wij hebben allen ooit wel de bootsrede gehoord, maar wie herinnert zich nog dat ons gezegd werd, met witte stem:

“Elke hand heeft daags het recht
op een pond kaas en een ons tabak” ?

en verder nog:

“Doe met schoonheid als met vrijgevigheid:
de wereld heeft hen nodig en verdient ze niet” ?

Welke koeienwegen zijn wij met dit viaticum ingeslagen,
en welke idiote reis leven wij nu door en door,
tot de schulden zijn betaald
en de goudstukken in onze zakken door de zon verwarmd ?

LEUGENS OMTRENT DE KAAP HOORN

Vorbij den Hoorn komt het onbekende, en het recht op vragen en afschuw. Wat de wereld ginder wordt weten enkel zij die er geweest zijn, en het mysterie blijft heel, want ze vertellen het niemand, tenzij elkaar – om uiteindelijk door iedereen oude leugenaars genoemd te worden.

Allicht zijn er ginds ook wolken boven de oceaan en vissen in de boten; daar beginnen de zeeën en ontstond eertijds het vasteland – eerst schuchter, met verspreide eilandjes en langsheen agglomeraten van ongekende bodems. De ziel heeft er nog steeds haar oorspronkelijke vorm, deze van de petrel. Het water is veelkleurig, de golven hebben alle menselijke en dierlijke vormen: paarden, demonen en sterrenbeelden uit hun blauw – van – nacht – nest gerukt.

Achter de meridiaan begint, even plots als absoluut, de stilte die de sprekende wezens doodt en woelige geboorten voorafgaat, en we varen met de ‘Ex – Ex’ van Itzehoe tot de monding van de Irrawaddy.

AFRIKA EN ELDERS

Bij de negers zijn geen honigvelden;
bij de negers, geen naftanken,
bij de negers.

Elders eindigen mensen als wassen beelden:
hun huid wordt gerookt en ingewreven
opdat het leer niet zou breken.

In het ven
kust een meisje mijn mond
en ieder zegt dat ik vergiftigd ben

en tussen Noord en Zuid
(de windstreken tussenin)
zijn menige lege kronkelwegen:
zij geven duizeling.

KLAAGLIED VOOR ROGGEVEEN

Telkens een nacht doorgaat blijft ons hart verzwaard. Elke nacht vindt ons terug, zittend bij zijn dageraad en vraagt ons waarom wij niet met hem mee gestapt zijn, waarom we daar in de achterkeuken de beentjes en botjes uit vuilnisbakken zitten af te schrapen en op het feest niet aanwezig waren; en dan gaat de nacht slapen en keren wij huiswaarts, maar eerst nog een afspraak - tot binnenkort! - in een staminet vol alcohol en slaapverzet.

Denk niet dat de nacht op geregelde uren terugkomt, zelfs niet rekening houdend met de spreiding der seizoenen: hij komt onverwacht. Natuurlijk is hij niet alles: er is ook de dag, die je moet indelen: eten kopen, nagaan of je geld hebt, brieven beantwoorden - maar de nacht heeft zijn eigen tijd... en in die nacht der tijden gaan we terug, toen de oceaan nog koud was en vol vissen met merkwaardige ruggen, en we zien een glibberige rotsmassa (die later door Roggeveen het Paaseiland zou genoemd worden), voor het ogenblik nog enkel begroeid met libellen, lichens, zeewier... en eonen later is het nog steeds zo behalve dat de zee warmer is en als je acht mijl hoog klimt

kan je in het Zuiden het nieuwe continent reeds zien opdoemen, waar de kille ruwheid naartoe getrokken is - en nog eonen later verschijnen roodgetinte mensen uit de zee: zij hebben met een keten megalieten een brug gelegd van hun moederland tot ginder, en ze zijn anders, maar toch menselijke mensen, want ook zij bezitten garderobe en garde-manger; zij brengen fruitmoes en stokken, vogels en vuur.

En op het strand, waar onder fosforescerende waters stenen aanspoelen, maakt elke golf een beweging uit een ons bekende symfonie.

PUMAS Y SENORES

Noch generaliseren, en over ‘ons’ praten,
noch het fenomeen tot mijn persoon herleiden, noch iemand erom
vingerwijzen.

Kon het maar onpersoonlijk gesteld worden!, dat het voorgeborchte
reeds lang onze organen uitmaakt, dat woorden en dingen niet meer
beantwoorden aan wat ze betekenen, dat het leven nog slechts
van niets leeft en hetzelfde spel niet meer speelt – of liever
dat ze, in een ultieme consequentie, ophoudt zonder zichzelf te doden.

Vergelijking.

Ongekende feiten.

En er moet een middel zijn om ze weer te geven in niet te verlegen,
zilveren of foetale woorden (want de feiten zijn daar: het
kannibalisme is zeer zeker bestaande; en zij die er zich op toeleggen
en denken de enige denkenden te zijn bevinden zich in dezelfde
wereld als wij, maar dan achter den Hoorn, en hun bereidheid om
spijs alles te leven is als de barbaarse wreedheid van de overwinnaar,
als de roes van zijn vrijheid) – we kunnen immers geen enkel excuus
aanvaarden om niet ernstig te zijn zoals hen, ernstig want levend,
en alvorens de reis te beginnen die we ons voorhielden te ondernemen
dient het ABC van deze hernieuwde ernst gelanceerd te worden.

HET PAASEILAND

In het getaand licht van deze zonsverduistering met een grootte van 0,4 – dit is de verhouding van het verduisterd deel tot de gehele oppervlakte – lijkt ons het Paaseiland evenredig te verkleinen, zodat haar omvang herleid wordt tot deze van de neogotische kerk, waarvan de steunberen marmeren mannetjes zijn, en de oorsprong onbekend.

LAATSTE BRIEF AAN
DE OOST - INDISCHE COMPAGNIE

Zang, gebed, aanroeping,
relais alom alkoven
en zeldzaam gave gerst

Wij vonden op zijn verst
geen goud maar marcassiet: waarom
als eind van ons hard zoeken
verzwelgt den Hoorn ons niet ?

Ik bid u, Oostzeecompagnie, herleid de reis
in onze sage
tot zin voor geur & effleurage

SOMS KOMT EEN MAAN NA REGEN

Wanneer je dingen zien wil die je niet ziet,
dan zie je rare dingen.

Op een berg even buiten de stad doorkruisen vogels de lucht,
aangetrokken door jarenlang buiten de wallen opgestapelde vuilnis.

Het valt zeer moeilijk de stad zelf te situeren; onze vrienden
en kennissen bevinden zich in andere steden.

Hekserijen, die zijn er veel, vooral als men jong is, maar ze bieden zich
over het algemeen onder de minst verwachte vormen aan en de kunst
ligt hierin ze als dusdanig te herkennen vooraleer ze hun gevaarlijke
manipulaties op ons gaan botvieren.

We merken op de berg twee vormen van rugzijde, gehurkt, het gelaat van ons weggekeerd, onheilspellend door hun onbegrepen gefluister. Het is nutteloos want onmogelijk de vormen rechtstreeks te beschrijven, wegens hun ijlheid en de twijfels omtrent hun wezenlijk bestaan.

Doch een mysterieuze dartele fysische wet stelt ons in staat in een glasscherf op de drassige grond de hand te bemerken van een der geesten en het gelaat van de andere nu en dan in de glans van een metalen theepot te zien verschijnen, met de regelmaat van de replieken uit hun gesprek.

Dan begint de wind zich te laten horen en wordt de omgeving bewerkelijkt. Wij zitten nu zélf op de berg, spitsen de oren en noteren zinnen als: .....

IN GEVAL VAN TWIJFEL

In geval van twijfel, vooral zijn aandacht niet richten op één man of één vrouw: ze zijn dronken immers, dragen regels in hun buik; hun geschiedenis begint met verdwijningen om te eindigen in de lacunes en vacui van hun achter-de-rug-fezelende wereld.

Daar is het - laten we drinken om het te vergeten - dat ze, ten einde hun kermis een schijn van kans te geven, het leven improviseren met stukjes touw, oude potten en pannen, en weeën van de onbezorgdheid die bij hen de onschuld vervangt. Ik heb bij hen hemel en hel herleid gezien tot een leugen.

Eh ! Hier moet wel wat orde in worden gesteld, en ik heb horen zeggen dat het vuur slechts zal doven na over hun steden en dronkenschap gedaald te zijn.

DE WITTE DIEREN VAN DE SCHEPPING

Er is: een man met mensenhoofd, die zijn hand niet ziet
en zijn oor niet gelooft;
het portret van een vrouw als teef, mèt masker, naakt
en viervoetig, ze lijkt wel te vliegen;
een minotaur – neen, géén neger ditmaal – met messen, voor moord
achtervolgd door een waanzinnige massa... hij raakt
in een straatje klem;
een deserteur met uitgesproken vrijemannengeur; er is
mijn vader en moeder, uit de doden opgestaan – zij roepen
mijn naam;
duizend demons aan mijn zij, tienduizend andere op een rij,
en al die soesa wat geprangd op een verlaten laan.
Een vergeten kerstslinger verduistert het raam.

Zelfs grondwerkers twifelen deze keer, en leggen de vrucht van
hun arbeid neer; op een glad-nacht kornuit
vliegt een stroopgriffoen uit en hij kijkt naar beneden, op zijn
vleugels gezeten.

Bovenal hebben katten een zodanige ernst
dat men vreest dat ze méér weten dan eerst werd gewenst :
het zijn de witte dieren van de schepping – onze namen geboren,
dansen zij god voor de god
van hun duivelskoren.

NEDERDALING

Heel hard: Ho! roepen; en de minst in hun
hel geknelden bewegen zich voort als het stof van de wegen,
achter hen als een intens vertrappelen latend.

Laat dan de kaarsen constant branden, want het huis
heeft stilte nodig; weze het verdeeld naar de
behoeften van ieder aan brood, melk, warme ui;

Dan: geen kameleon meer,
noch vegetaal,
niet mineraal, oneigen en ongekend
volgt een tempodans ons hart, met ritme
als van voetstappen en smart.

We hernemen de kreet en roepen heel hard.

NIET IK

Niet Ik, noch het spook dat mijn
snelle bewegingen volgt, tot zelfs de
naakte dingen in mijn lichaam,
neen, niets – constateer zelf: geen
teerling wordt me toebedeeld

Ja: glorie; goud – en grond teniet;
dan: stilte, weeën, melodieën –
aanschouw, aanschouw, en op uw knieën!
voor wie zichzelf achterliet.

NIET

Er stond een windroos op het ticket, en waar moest ik daar nou mee? Binnen de grijze muren van het station was geen oriënteren meer mogelijk. De lange, smalle gang waarlangs ik binnengekomen was liet uitsluitend éénrichtingverkeer toe en noch zon noch sterren waren hier zichtbaar.

‘Vergeet niet’ zei een bezemdrager zonder het hoofd op te richten – maar ik wist zéker dat hij tot mij sprak – ‘dat u voorrang werd verleend en dat het hierbij de bedoeling niet was u de luxe van een aarzelen toe te staan. Wat het spoornummer betreft: niet diegenen die mij volgen, doch zij die onbewust de directe verbinding nog vinden waar wij vroeger zo prat op gingen zullen de eindbestemming bereiken, en die dag, mijnheer, - die dag zal ik overbodig zijn’.

Treinen floten bij het vertrek.

BUITEN DE CONTAINER

Op een idyllische plaats, niet ver van waar de
volharding van een nietsdoenerij ons heeft gebracht,
is de kleinste beweging overbodig geworden.

Genoeg doorstaan. Men is geboren of men is het niet.
Genoeg betaald: het brood werd gratis weggegeven,
evenals het koren. Schimmen zingen trage
hymnen voor het ochtendgloren
en aanbidden het onmogelijke. In haar naam
zullen zij volmaakt zijn,
en de wereld vernietigen van Oost tot West.

HOOFDSTUK 3:
DE STUIFMEELBEVRUCHTING

Lichtwit
valt in
Het hazelt zachte reeën
op de stuifmeeldraden
De bloembladen ontvlammen
& de horden van Gog en Magog treden binnen.

TRANCE

Een fysieke indruk, doch niet expliciet – er zijn hier geen directe verwijzingen naar, zeg maar, een hand, een hoofd, een romp -, een soort zelfbezetenheid, een congruent zijn met zichzelf, spier per spier en zenuw per zenuw. Hiervoor is het nodig geweest één zenuw te isoleren, als het ware de grondfase van het lichaam – fase die ook in het snijdend instrument aanwezig is; deze zenuw te activeren, omheen de zenuw een wezen samen te stellen: levend, warm, bevend, menselijk; dit wezen voor negentig procent te doden, slechts één zenuw ervan over te houden en de *gonsa geschichta* van voorafaan te herbeginnen.

Op dit punt gekomen is het genoeg van een toevallige toverkonst, waarin de danser de voorwerpen nodig heeft om zich geometrisch te situeren: zoals Don Juan die de steen uitdaagt, definiëren de bewegingen zichzelf, als van binnenuit, zonder een buitenstaander nodig te hebben. Deze zelfsituering verhindert vanaf nu elke poging tot objectieve ruimtelijke bepaling: subjectieve ruimte. Net als alles wat verborgen is onthuld zal worden, komen er dan geen belemmeringen meer aan alles wat nu de tuin in moet. Intelligibele gevolgen hebben geen intelligibele oorzaken meer.

Neen - : moeten hier geïsoleerd worden, in quarantaine gezet: elke psychologie, al wat geen drama is en vanuit de romp opstijgt, - geen causaliteit meer, alleen een soort navelstrengverbinding met het nog steeds spelend instrument.

De voortdurend hernomen binnenste - buitenkering van de danser bevrijdt hem van de strijd met de voorwerpen, een autosodomie van een herontdekte onschuld – en, wat men van jongleursheugenis niet meer gezien had: het lichaam desarticuleert en doet bewegingen die het duidelijk niet kàn doen.

Het resultaat is niets minder dan het verlaten van de container, en een ontsnappen aan elke beschrijving. We denken hierbij aan het mirakel van Collodi.

HET ONMOGELIJKE EN HAAR BENADERING

... en zekere dag, een dag tussen de anderen, waarop de ochtend zal uitblijven en de nacht haar oevers overtreedt, verschijnt dan voor het Sanhedrin de man die de gemakkelijkerheid van de aanwezigheid van wie ook zal geweigerd hebben, die zal hebben ontdekt wie zich werkelijk verschuilt in dat gevaarlijk monster dat men de andere noemt, die zich ervan zal afkeren teneinde de illusie die hij ervan heeft te kunnen blijven beminnen; hij die zijn weg en zijn val op zich zal nemen zonder die andere naar beneden te weren, - kortom de eenzame Ikarus, die de ketterij durft verkondigen van de heiligheid van de zekerheid dat de mens zekere dag echt zal vliegen.

Doch zover staan we nog niet; merkbaar gegeneerd wandelen wij de brug op en af die ons met de anderen verbindt, en we zouden elkaar best willen helpen, waarde vriend, maar onze argumenten zijn niet meer zo steekhoudend als vroeger... dood, leven, succes, haat, plicht, kennis, honden en katten, kankerstenen en ronde planeten: hun duisternis is de onze; dus eindigt de reis en de winden zijn vals, de zandloper stokt...

... want zijn we uiteindelijk reeds mensen, of slechts hun lommers?

We zijn slechts lommers – is het niet?

HET PELGRIM PARADOX

Om te besluiten heb ik de eer u ter kennis te brengen dat het aanbrenge van de nieuwe wegen nauwkeurig het gewenste plan opvolgde en dat het teveel aan reizigers de voorziene omvang niet overtrof.

De eerste klanten waren, zoals verwacht, joden, zigeuners, vluchtelingen, achtergelaten kinderen en velerlei soorten ontwortelden van diverse pluimage. Ik hield er aan persoonlijk hun reisroute, de toereikendheid van hun bagage en de staat van hun schoeisel na te gaan; vele kinderen zongen bij het vertrek.

Vervolgens heb ik de lopende zaken afgehandeld, de laatste nota's verbrand en de weg met kreupelhout en netels afgesloten. Uiteindelijk heb ik me in het zand neergelegd en besloot ik daar te blijven, want de wereld nu veroverd zijnde, worden haar wegen en kompassen mij overbodig.

Er blijft me nog duidelijk te stellen - en hier ga ik prat op - dat ik voor altijd uw schuldenaar en toegewijde dienaar blijf.

REIS NAAR DE EILANDEN

... en gaan we terug naar de eilanden,
we zullen niets annexeren,
geen enkele tol betalen;
we zullen de verheven tuinen
tot in Biscaye dragen.

... Weet je nog, de eilanden, in landen
en banden van trips en oceaanswebben
in gips ?

INSTRUCTIES VOOR EEN LETTERZETTER

In alle letters moet de schrijvende hand worden herkend, en het eigen karakter scrupuleus nageleefd. Wat de perfectheid van hun volgorde betreft wordt vrede genomen met het alfabetstelsel. In een menigte teksten, die bij elkaar aansluiten en waarvan de som het beeld van een boom oproept, wordt de idee van neergang weergegeven.

De kleuren werden elders reeds voldoende toegelicht.

De neergaande beweging eindigt op een berg waar een terechtstelling plaats heeft. Een boom bevat een lijk. De sequens, ontwikkeling en verandering van het gebeuren heeft de vorm van een verhaal voor kinderen, waarbij echter een belangrijke inhoud als het ware subliminaal verborgen is. De indruk is fotografisch en bijzonder duidelijk.

Aan de teksten wordt – eenmaal het materiaal gerangschikt en de letters uitgeput – geen jota veranderd. De rest, in casu de opvulling, is métier.

TWAALF KINDERDOEKEN

IN DE REPPELS

(In de reppels en de stomen
hoelt het hinter.
Friese hoornen
welgen doornen
en een ijle renaissance
wintelt weeën ijzenkrans).

DE ANTI - LEIBNIZ

A is A, maar tussendoor
zijn redenen tot twisten: of
bevestigen wij
de ketterij
van zij die zich vergisten?

DE LOTUSETERS

Het zijn lycantropen: pas 's nachts worden ze
beesten; mensen uit de rimboe,
geschoeid op alle leesten

Pas later zullen we weten
dat ze mensen op hun feesten eten.

Ons hoofd bevriest, en geesten gaan
verloren,
als hun gezang weerklinkt
doorheen het ochtendgloren.

DE GEISERS

De geisers zijn de gesel Gods
en doven noorderlicht

Ze regenen omhoog om later
in een boog te vallen,
in Wenen op de Prater.

De hemel zwicht.

DE CENTAUR

De centaur is ook een dier.

Hoe kan men een centaur beminnen?
Om zijn gebit, of zijn brede huid
die alles dicht?

Of brengt hij ons in dromen
de vrees voor helder morgenlicht?

DE INSECTEN

Ze zijn vlees, en vies
en vlies: ze dreigen, ze zijn ziek,
ze eten ertsen & ze vliegen

Ze spinnen op instrument van wind
een rieten suikerkind –

Ze eten heel de wereld
omwille van de chlorofyl:

wij slaken dan een gil.

DE LEGENDE

Elias sprak: 'Fiat Lux';
totdaar voor onze ogen.
De rest weet ik van horen:
hoe de dichter is verdronken
omdat zijn tekst op water dreef,
hoe legenden geboren worden,
hoe ik regen
op mijn kop beleef.

DE HERMAFRODIET

Hoe zou de hermafrodiët anders heten
dan Sodoma en Gomorra?

Het dubbel wezen
heeft haar bestaan bewezen,
de vertwijfeling volgt me waar ik ook ga.

Lazarus verrezen,
de lamme genezen,
het hemel - en - hel - bestel bewezen,

maar weet God waar IK nu sta?

DE WERELD

De wereld is zo kleine kamers
waar engelen logeren;
zij gunt de gek zijn mes en riem,
de adelaar zijn veren,
de moordenaar zijn stiel –
de boer zijn karrenwiel

en de mens, de onverlaat,
een leven waarop doodstraf staat,
want in zijn hart zijn kerkers

...de mensen zijn haar werkers.

DE WIJZEN

Tel de stem die alles preekt,
hoor de stem die zwijgt –
hou je ver van ongelijk,
van leven en van vloeken:
tracht in jou het evenbeeld
van 't evenbeeld te zoeken.

(Dit brengt ons tot de alchemisten, alsof
wij het niet wisten; het schijnt,
zij maken goud,
met kwik solfer en zout).

DE VRIENDEN

Zij hebben wat van de reiziger in zich,
en van de ziener. Hun voeten leiden hen
langs zandwegen verder. Reeds lang
hebben ze geleerd verkeerd na te denken:
ze weigeren landkaarten of hun ogen te gebruiken.
En dààrom zijn hun ogen helder.

NEGEN OP DE ZENUWSCHAAL

IN DIE TIJDEN

In die tijden waren er weinig mensen en veel hekserijen;
de hekserijen vermenigvuldigden de mensen
en de zon scheen maar zelden. Wezens waren slaven,
de doden werden schaduwen,
lente volgde op winter -
en dit alles werd als normaal beschouwd: het voor en het tegen,
het ziedaar en het waarom werden zorgvuldig afgewogen; aldus
ontstond de nachtmerrie.
Word wakker ! en luister naar de progressieve verdroging uwer
beenderen; weersta eraan of aanvaard ze: in beide gevallen
zal het fenomeen versnellen.
Sommigen verwerpen dit en dezen, waarde vriend,
worden de gekken genoemd.

EINE PARTIKULARISTISCHE EXTRAVAGANZ

Totdaar leidt sentiment!

Doorheen zijn verslaving aan schijnbaar nutteloze kunsten en zijn dorst naar niet te verwezenlijken liefdes liet de Heer van Venous uit bravade dertig paarden levend verbranden voor de ogen van zijn genodigden.

Er is hier drama, want hoewel onbezorgden hun onbezorgdheid verdienen – het is als het ware hun stiel -, werd ook deze man gevraagd zijn glas in één teug leeg te drinken, wat bij ons betekent: binnen het jaar gehuwd of gehangen.

Toch telkens liet hij zich door sentiment bevangen.

DE MAN DIE VOORWERPEN GENAS

De man die voorwerpen genas veranderde ze in mensenwezens en gebruikte ze nu eens om op te zitten, dan weer om zich te vervoeren of in zijn plaats te eten, te beminnen en te doden. Naar zijn begrafenis kwam geen mens; tot zelfs de kist liet zich verontschuldigen. Er is nooit iemand daar om een wonder in te huldigen.

DE WETTEN VAN HUMBOLDT

Elke overeenkomst die je niet naleeft – en niemand maakt zich sowieso zorgen of jou die overeenkomst opgedrongen werd of niet – maakt je tot een wangestalte dat 't allen kante hars uitbloedt en in deze hars de weeën en klachten van een zichzelf niet ontziende wereld opneemt; als een poort die alle winden doorlaat ga je alle afschuwelijkheden dragen van het jou omringende, totdat iedereen zich afvraagt hoe je zo snel van een gezond, erkend en aanvaard iets geworden bent tot een gedrocht.

Je wordt overmonsterd door afschrikkende catastrofes als daar zijn koorts, locomotieven en wilde katten die krijsen.

Misschien is het waar dat andermans bezorgdheden jou voor deze gevaren behoeden; helaas geldt niets hiervoor als surrogaat, ook niet al werk je hard en eet je weinig: spaarzaamheid is nu eenmaal geen deugd bij gebochelden.

ETEN

Stukken die men nooit zal opvoeren, ambachten die nooit de onzen zullen zijn, reizen waarvan men slechts droomt... Dit alles geeft wel een bijzonder magere indruk, net als die steensoep die de armen in Amerika nuttigen wanneer ze aan alles gebrek hebben: een kei wordt in water gekookt terwijl ieder het brouwsel bijbrengt wat hem overblijft aan kruimels, bonen, restjes... niet erg voedzaam, doch welkom 's winters, zoals alles wat ietwat verwarmt.

Maten die niet uitgezonden worden, geïmproviseerde wachtbeurten, anemonen zonder water...

WRAAK

Gedurende honderden miljoenen jaren
hebben de priesters ons in een zak van pis
en mesthoop gezet.

Nu is het klooster verlaten; de hoeken ervan zijn
gevuld met uitwerpselen van beminde broeders,
en de Wind – de Wind blaast nog steeds waarheen hij wil!

AAN WAL

Ik had de ruimte rondom mij
moeten verheiligen, en pas daarna
toeslaan; krijzen en
meer rood gebruiken, doen
alsof ik reeds wist wat
de mist verbergt,
en intiem wachten
tot mijn laatste ideeën aan wal zouden komen.

BABEL

In deze grotten baren orgels duizend juli's, duizend
zonnen: in hun kokendnieuwe waters
is een leugen herbegonnen

Hier wordt het rode licht gesmeed: alle hoeren
krijgen tempels, en hun priesters tellen plechtig
tot zeshonderd zesenzestig

Hier is Babel, en haar wegen
lopen kriskrassend dooreen
en haar goden en haar torens
druipen staal en roest en steen...

ACHTER JOU

Dierbaar leven, je roept me te hulp omdat men leugens over jou heeft ontdekt, en als bij toverslag heb je zin om mij te ontmoeten. Werkelijk, je bent niet veranderd – je bent noch sterker, noch bedachtzamer dan vroeger, en ik – ik maak me zorgen om jou.

Gek, ik haat geheimen, en vermits ik ook geleefd heb – ja, ik doe je concurrentie aan – kunnen jouw mysteries voor mij helaas geen seconde geluk, geen moment miserie vervangen.

Omdat ik tot het onmogelijke ras behoor dat zich nergens in jou terugvindt; & je vreest ons – geef maar toe! – omdat je ons van je eigen ledematen niet onderscheiden kunt.

Nee, de weg die ik zal ingaan om jou te ontmoeten zal de mijne zijn, en je zult me slechts te zien krijgen wanneer IK zal gezegd hebben: nù.

DE MARIONETTEN

Vreselijk zijn ze, en gevaarlijk, die marionetten...
Ik heb schrik. Ze bijten; hun kwetsuren zijn giftig.
Neem nou deze hier: ze weigert mij te vergeten, ze
vergeeft niet... Deze twee andere, verkleed als Bacchanten,
houden van jacht; - soms ben ik het wild.
Onschuld is bij hen een zeldzame gave: steeds op de loer
schijnen zij noch de gratische daad, noch
genezing te kennen.

Wie heeft toch de winkel vergeten te sluiten waarin
zij tronen, leeg en dreigend?

En waar blijft hun bewaker? Wachter?... Wachter!?

NACHT ZONDER GOLVEN

Nacht zonder golven: wij kennen
jouw melancholie
Wij kennen geen geometrie
Wij tellen geen planeten

Verloren en nat van de röntgenregen
hebben we niets. Wij verwachten niets
dan enkel wat brood.

Wij zijn tevreden.

En onze orakels berekenen niet:
zij klinken slechts als mensenstem.

EEN VROUW

Spaarzaam enige zwarte dadels nibbelend wandelt ze de boulevard op en af, met tussen haar dijen een ritme uit een Italiaanse opera. In een rugzak draagt ze haar zinnen mee. Elke ochtend pakt ze die uit om ze zorgvuldig met haar lichaam op te warmen, te strelen, ze met cederolie in te wrijven. Vrijers herkennen dit gebaar. Ze heeft wat van de stad in haar, met heldere nomadenogen. In een uitnodiging brengen ze de dingen dichterbij, waar een koestering ze al te graag doet blijven.

Een Gallo - Romeinse vrouw: haar honderdmannen kiest ze zelf, & haar voorhoofd koelt ze 's avonds aan een gotisch gewelf.

VACUUM

Ik leef – nou ja, ik hou me bezig
met brood en opera ;
ik ben waar ik niet ben,
ik sta waar ik niet ga.

Je ziet mij komen: het hoofd leeg,
de handen zonder wapen -
zelfs je hand op mijn wang blijf ik
bang, je vingers om mijn slapen

Er is ons nochtans tijd genoeg gegeven
om te leren beven:
wij staan los op al onze benen.

HET GELUK VAN DE VERENIGDE FAMILIE

Deze kamer, de laatste, bevat slechts het elementairste
voedsel: te weinig.

Ik giet zuur in het bad, werp lokvlees voor wolven
in het bed, trukeer er spiegels.

Misdaad? Het raakt mij niet: ik zou in melancholie vervallen,
ware het niet voor die prachtige nevel.

Mijn aders kan ik later nog snijden.

STELLING

We durven stellen dat, tijdens een fractie van een seconde en onder een zekere belichting, de gelijkenis perfect is tussen het bleke gezicht van de slapende, gevangen joodse barbier in Chaplins “Great Dictator” en de foto van het lijk van Hitler welke in het Duitsland van 1945 door de Russische geheime diensten werd vrijgegeven.

ALLEEN

Ik ben nu zeker stemmen uit de radio
gehoord te hebben... ze werkt niet... of is het
de murmelwalm van de gasbrander ?
De tafel wil mij iets duidelijk maken. En die
nagel in de muur , was die er vroeger wel ? Ik heb hem
er zeker niet geplaatst! Wat verwacht men dan? Dat ik me
eraan snijden zal, hem inslik, dat ik me eraan zal verhangen?
Doorheen de rook wordt de afbeelding op de muur mij
onduidelijker: ik weet dat, wanneer de kamer ermee zal
gevuld zijn, de geesten zullen opdoemen en het huis bezetten.

Doch de mensen naast me op het kussen merken niets, hooguit
zie ik er wat verdwaasder uit dan gewoonlijk.
Vlug, die mensen & de rook
buiten laten – en de geesten zullen met de rook de kamer verlaten
en pas later, als ik alleen ben, op de deur rammen om binnen te geraken.

Maar ik ben slim en zal niet opendoen.

HET ECHTE LEVEN

Pulserende spelonk van verboden tegenstrijdigheden:
ziedaar het échte leven, en zij die – onbekwaam om haar
exact na te bootsen – er ziek van zijn.

Ja: leven en er moe van worden, en deze vermoeidheid
omhelzen: je zou toch eens moeten proberen?

DAGEN

Dagen zijn triest & we strelen onszelf. We vervelen ons en praten over : – onszelf, elders, er is geen elders; wat ons verhindert te doen wat we moeten doen.

We zijn dus schuldig, ter dood veroordeeld. Alle voorafgaande rituelen zijn vervuld: onze hemolyse werd nagegaan, in de wachtzaal kregen we koffie en melk, een folder, een sigaret.

Geen vrede daar: wel stilte. Hier bevinden zich al degenen waarvan men dichters gemaakt heeft omdat ze tot niets anders in staat bleken. Kijk maar naar de knoop in hun vingers! Het zweet ertussen is een samenvatting van dit lang, onesthetisch avontuur dat men het leven noemt.

Als het koor begint te zingen komen we in beweging; met gebogen hoofd, onze ogen met as bedekt, wandelen we voorbij de ruines van paviljoenen die men stomweg ‘de vreedzame verwezenlijkingen der mensen’ heeft genoemd. Ik – ik weiger het vonnis zolang ik niet gedagvaard word. Als je naast me komt zitten om rechter te spelen, loop dan liever heen.

STILTE, SIRENES

Stilte, sirenes...Ik wil nu horen
hoe de zandloper zijn veld
uur na uur verkoopt
en hoe mijn luie leegte loopt

Stilte: de droom is niet voorbij,
hij is enkel vergeten,
en mijn druiven geven geuren
aan heruitgevonden kreten

Stilte, sirenes, ik wil nu horen
de kleine geheimen van een leven dat liegt,
de hijgende geluiden van een man die vliegt

VOORBIJ DE HEMELSLUIZEN

Ik wil als luisteraar hij die eenzaam is. Spreek me niet van die trieste mensen die in groepjes van drie terugkomen van begrafenissen, in deze povere gematigde streek waar de ijszeevogels zich slechts uitzonderlijk gewagen – mensen die amper een uur later gewoon glimlachend de straten bevolken als marionetten uit een Bunraku-theater... Ik wil geen volk dat maar een keer per week stormt! Indien een bende zulke nietsnutten je een knipoog doet, wees dan diegene die kan zeggen: “Hoor ik bij hen? Ik herinner me er niets van. Ken ik hen? Ik weet het niet.”

Laat uw hoofd niet tonsuren, zoek voor uw huid die lichtverbrande geur van martelaars niet op waar pausen zo tuk op zijn: slechts de geur van wolvenvet zet een hond op een lopen.

Ziehier de eerste spreuk: in alle eeuwen hebben de volkeren steeds Brutus aanbeden, hij die zegt: “Ik Kom, Ik Neem.” Zo vertel ik mijn leven en genees ik oedeem.

Tijdens onweerkolken hang ik mijn dynamo aan de wolken en bouw ik mijn huizen voorbij de hemelsluizen.

En hoor dan, halve doven (dit is geen verwijt: vele profeten, zoals de blind geworden Tiresias, waren gebrekkig –), als jullie ten minste écht horen willen (maar weet dat deze regels gevaarlijk zijn: slaap niet in hetzelfde vertrek als zij): er is slechts geluk in waanzin en liefde van moorden! Volg je mijn clavecimbel, waarin elke toets een kattenstaart doorboort?

Men vraagt zich trouwens af waarom die beesten zich niet wreken met hun ogen & klauwen?

Doch vergiffenis, ik vergat dat tijdens mijn droom de klepel van de klok de korte metten mat. Kattengekrijs, kattengekraai... terwijl ik het blad en de nacht omdraai...

STEMMEN

De kinderkamer zit vol scheermesjes -Ah! Ah!
en terwijl wij praten over hoe de dolk *Plitch!* zegt in de keel
van het slachtoffer doe ik mijn best om gemis te bekomen,
aanschouw de paardenkop en besef dat de wereld niet verder reikt
dan mijn begrip.

Mijn buurman vraagt me: “Kan men niet,
zoals Teractus, efeben schilderen en zich tevens toeleggen
op het onderricht van deugd bij zijn medeburgers?
En vertelt men niet dat Plato tijdens een feestmaal stierf,
tussen elkaar verkrachtende jongelingen en champagnebraaksels?”

ALLE HONDEN DIE NAAR ONS BLAFFEN

Iets anders zijn, iets
ongekends. In het ware, het onwaarschijnlijke verbergen,
mijn eigen grenzen verleggen.

Alle honden verpletteren die naar ons blaffen:
dit zou pas leven zijn, en voor hen, een wondere
manier om het te verlaten!

TOEPASSINGEN OP DE WETTEN VAN HUMBOLDT

Rottingen. Lange nacht, eindelijk voorbij. Enkele rochels. Enkele koortsen. En dan de dag er nog bij.

*

Een stem zegt: 'U ziet hier een kind. We zullen het nu straffen.' Volgt snijden & zwepen.

*

Niet om sterker of groter te lijken, hokken dwergen samen, maar omdat alleen alleen is, en buiten geweest en tandengeknars in het duister.

*

Triestig mooie vrouw, met twee ogen net als ik.
Waarom ze plots beginnen te etteren ?

*

Tussen paddestoelen staan drie personen langs de weg.
De eerste – miauw! – is een kat,
de tweede praat,
de derde klaagt: ‘Niet na déze oorlog, niet na déze oorlog...’ Op zijn
borst leest een tekst: ‘Nous ne rions pas’.

*

Jullie hebben vuur gemaakt. De thee warmt in de pot. Jullie gaan zingen
en fluitspelen. Mag ik in mijn handen klappen?

*

Geen heil in wat je oog ziet: geen legende die eraan beantwoordt,
geen mens die voor het bestaan ervan borg staat.
Schud het hoofd: het oog valt. Raap het op: het is een driehoek
met een oog in.

*

Vriendinnen bevroren, smelten, en laten je alleen achter.
Laat je niet misleiden als je noga van ze kreeg.
Het zijn geen vriendinnen.

*

Uit de stam van Japhet, 12.000 Röntgen.

*

‘Heb je ’t nou verstaan ?’ Geen antwoord.
Goed. Laten we dan ernstig spelen. We zullen alle dingen half doen;
we zullen monsters wezen.
En het klein meisje antwoordt : ‘O ja! Leuk zeg! ‘

*

Zolang we brood en kaas achterna jagen blijven de maskers en
theaterkostumes aan de muur hangen. We vrezen ze en maken er
goden van. Dan, als we gegeten en gedronken hebben, nemen we
de maskers één voor één en...

*

... twee katten maken de silhouet van één kat.

HET HEET OCHTENDGLOREN

...Pas nadat de onmogelijke ideeën van vrijheid
en gelijkheid over onze hoofden gedauwd en
gedonkerd zijn, weertintelt in de goot
de spetters van een lichtdespoot.

Het heet: ochtendgloren, en onze herinnering
draait het huizenblok rond
als bij elke morgenstond

Lichten van nacht en artificie. Dan gaan
vergissingen smaken naar wijn,
en uit de droombel breekt een stroom van sap
waar mijn dode, doffe ogen
sterren zijn.

DECADENTIE

Je schuift de boeken opzij: hierop past een daad, die je niet doet. Je blijft zitten in die kamer waar het afgelopen jaar twee mensen en een paardenkop zijn gebleven en straks komt je held, Paljas - met - de - wonderlandse - koffietas, op zijn vaal paard dat misschien van karton is (ook hij moet immers op zijn geld letten; het zijn harde tijden) of niet meer dan een tekening op bristolpapier... Maar je zult het waken moe zijn en reeds slapen als de Prins, te laat aangekomen, jou met geen enkele zoen meer wakker zal krijgen.

Alvorens hij naast je komt te liggen laat hij jou op wit papier de woorden na "Wek me tijdig, ik wil met heel de wereld opstaan". Hij laat zijn paarden vrij en slaapt in.

Morgen zijn de paarden weg; enkel de kamer is er nog, verlaten als een koude asbak, met twee burgers die wakker worden.

CHAC MOOL

Er knaagt een slang mijn darmen bang, haar hoofd staat te branden:
wat is er gebeurd, van waar komt die roes
mijn logische wijs verbannen?

Ik braak mijn bloemen op de wereld
en ankers in zeeën;
mijn huid die druipt en regent, stenen stof ik van mijn jas
Ik geeuw en geeuw en geeuw nog eens,
en mijn lakens rimpelen heen. Golven in de oceaanplas

Als het donker is, gier ik - gek - mijn grappen
over de verslapen stad: Chac Mool, die eens het beeld van
de zittende god was –
Nu slapen alsmaar mensen ginds, waar de priester eens de wilde
ruiten van mijn tempel las

Er knaagt een slang mijn darmen bang, haar hoofd staat te branden
Wat is er gebeurd ?
Van waar komt die roes mijn logische wijs verbannen?

Terwijl de mensen dansten en jij, priester, zingen was
ben ik de vuurberg gaan beklimmen,
regende het as
en sneeuwde het verdriet : insecten vlogen per minuut
kilometers en kilometers in 't verschiet.

HET ARGUMENT VAN DE BEUL

Teneinde vrij te zijn dient men van alles afstand te doen, in laatste instantie van zijn eigen noodlot.

Vermits zulks een verwerping inhoudt van datgene waarvoor men geboren werd, wordt men daarbij in de brede betekenis van het woord een ketter. Doch in de praktijk eindigen ketteren op de brandstapel, hetgeen uiteindelijk toch een fatum veronderstelt.

De redenering leidt derhalve tot een paradox, dat zonder toevlucht te nemen tot andere paradoxen enkel wordt opgelost door aan te nemen dat men kan noch mag afstand doen van zijn voorbestemdheid.

Het eerste geval verontschuldigt de brandstapel ; het tweede rechtvaardigt hem.

Ik dank u voor uw aandacht.

NEGEN OP DE ZENUWSCHAAL

Hier hoort men het gehuil der wolven
en de branding
en de tijd

Hier heeft niemand nog excuses:
niet één uitstel dat nog baat

Het is eeuwig dageraad

en negen op de zenuwschaal.

DE OPENBARE AANGELEGENHEDEN

EEN NIEUWE HEKSERIJ

Ik nodig je, bloot
ik nodig je, wild
op je feest waar mijn lichaam van trilt

Je lichaam is de halve wereld –
de rest is duivel in mij:
's nachts, wanneer ik wandel
of in de dag
de kant van alle afgronden berij

Dit is mij droom gedroomd
voor jou en mij,
voor een nieuwe hekserij,
en voor allen die het goud
willen bekomen

LEIPZIG

Dit zag, beneden in het joodkwartier,
onder de nis,
de tafel met het kruimelbier:

Heuvels verdrongen torens, bergen rond
riviermond en dwergen –
wouden verbergen in dal en in wegen
tot waar de Turken zijn gestegen
het woord dat “koning” wordt geschreven.

Er blies een winterwind op straatvegers
de straten leeg van bedelaars,
en in de lege haven
dansten ratten in het lam licht
op muziek van orgeldraaien

‘Mistig koud en vochtig, hier’
zei de krekkel tot de mier:
om en rond de kerkentoren
(oude haan ging klokken slaan)
gingen onder, op kasseien,
stratenlichten aan

TREPORT – PLAGE

Tréport – Plage. Er zijn badkabantjes in het water,
als boten: rubberbanden, rotsen. Mariniers wandelen
voorbij de schooljuffrouw (ze leest een boek).
De zee: stil; ik: hier –
avondgraag en donker, alle beesten in het water;
getier, zat, zout.

Mariniers? Het was nochtans geen oorlog?
‘Kijk maar goed’, zei de vlinder:
‘Op de vijvers
vechten waterjuffers onderling.’

DE KRIJGER

Ik ben terug van weggeweest,
zag de tuin,
de god van stro –
de Heer van lelijkheid en wonder,
terug van alle strijdgedonder

‘Ga uit mijn hof’, zei God – Tuinier,
‘Wat doe jij ridder hier?’

‘ - De wind waait uit mijn mond
al op de koude polder!’

De ridder die komt thuis
en hoor,
het slijk bederft zijn lichaam,
de zon verbrandt zijn huid –
en smaak,
het spel van zang en droeve luit :

de ridder komt weer thuis.

IN RUDOLFSHEIM

In Rudolfsheim heten alle huizen Rudolf.
De kerk zit er steeds vol vliegen, en vanmorgen
(het is lente) liep er een over het gebrande raam.
Ze vertelde: ‘Vandaag vliegen we allemaal uit
met onze meisjes. Die van mij heeft goud onder haar rok.’

Buiten groeiden klaprozen tegen de muren, en even later,
als ik het me goed herinner,
is het gebrande raam van hitte ontploft.

TWEEDE GEK ROND

Ik ben twee gekken, en de rest van de wereld is
in woelige wind en kou, schuilend
voor het beest bij jou.

(Tussen ons: ze speelt mime, voert haar nummer op
in de meest intieme ogenblikken. De geest van
haar aderen blaast op het feest van haar
heerlijke nacht: ben ik haar heerser van pracht?
Even kijk ik buiten om de naad
van haar japon. Ze verandert de horizon.
Voor haar spelen mijn handen clown:
ben ik niet een beetje heks, dus vrouw?)

GEDICHT IN FA

Als ik doorheen de radiator vlieg, wordt
mijn huid rood, gloeien mijn ogen.
Het is geen koorts waar het hier om gaat.

Drink ik voldoende olie, dan kan ik
de slak nadoen en op de rand van het scheermes wandelen:
het geluid is dan harmonisch.

De ijsbloemen op de ruit maken honig,
net als de bijen.

ZIEHIER IN HET WATER

Ziehier in het water
de duik van de sater
één keer per jaar
op het wijnrankenfeest
in de vijver van
de Grote God Pan.

Als hoofd heeft hij een bloem van goesting,
van god en levensdauw en ding;
zijn lichaam is gering.

Zo is 't gegaan: hij, groot en warm,
werd stilaan klam als zondvloed van
de grote zon in 't koude water

Nu is daar
de maan onklaar,
en wijl zigeuners tingelingen
lokt de bronsttijd koninginnen.

MIJNHEER CREME, MIJNHEER BISQUIT

Viel Mijnheer Crème, de harlekijn,
van de stad in het succes
en van het circus in de stad?

De koning keek alleen naar de heuvels in de verte;
in de kelders dronk iedereen
aardbeienwijn en knijssefestijn –
de stalknechten stonken in de wind
en drie meeuwen vlogen uit
boven de heuvels van Hymette.

(Na de dood van Mijnheer Crème,
aan de wallen stilgevallen,
rook de zee van Abessynië
naar bisquit en marjolein.)

OP DE MARKT

Op de markt van Scheroutz en Werboutz
rijden de spoken in kinderkoets.

Een dief werd gevangen,
aan een paal gehangen –
en Mannetje Maan in zijn komen en gaan
verkoopt er een mandvol glimlach en graan.

De zwervers zijn schichtig, hun hoofd in de hemel,
hun ogen voorzichtig en nat van de regen.
Het treurgewemel! De vreugdenspijt!
Concertgevloek der naarstige verkopers
in hun gulzigheid!

Zie je de vlammen op vuurspuwerstong
en de tweedekkersdraken
en de zon zijn oranje over de daken braken?

Op de markt van Scheroutz en Werboutz
rijden de spoken in kinderkoets.

ZEND ME ZONNEWOLKEN
VERZAMELD DOOR MADO

Het is vandaag voor jou en mij;
jij, vriend, - al zijn we 'vriend' voorbij –
maakt één verschil per dag,
en dat verschil ben jij.

Als speelster steel je harp
van achter rozenstruiken,
tovenares!

Maar heb ik oren voor
gezang vanuit je beddenkoor? Wie weet
of ik je stoort,
als straks begint de toverles?

WEER EEN KEER PIERROT LUNAIRE

Alles, alle vermoeide vogels gaan vandaag vandaan.
't Is manekermis toch voor iets?
Mannequins staan en gaan;
en er zingt er een
en er danst er een op het plein.

Weer een keer Pierrot Lunaire?
Weer een keer Pierrot Lunaire.

De mensen op terrasjes
drinken Byrrh en Dubonnet.
'Laat maar regenen', zucht de tekenaar,
en zijn kleurkrijt op asfalt
en de rest wordt uitgewist (ook de dagen van
vroeger, de dagen vandaag, de uren nu).

OP EEN HOEK VAN PERNAMBOUC

De poppen uit de poppenkast:
zij buigen mij het hoofd
en kotsen op het tafelveours
van wie hen niet gelooft.

Zie: hoe zat
de ridder op de rat
de ruiter uit Polen zijn zwaard heeft gestolen

Op een hoek van Pernambouc
ziet een kat een muis in't dubbel

Een koning op de fles
ziet mij aan voor Harten Zes:
de fles zelf, die weent een druppel.

F.W. MURNAUBLUES

God heeft kunstmanen om zijn schitterschouders; zijn baard
is een Japanse kerselaar: hij heeft gevoelens en atomen, daar.
Een vraag stelt zijn leven: lachen of wenen?
Het toeval in zijn aars geeft hij ons, de wereld, barbaars,
zijn antwoord – klaar, helder, luid:
het einde van de wereld in het Duits.
... en vergeet niet te beven.

GAY SAVOIR

Job zit op een hoop schroot, een bende
blikken dozen. Prometeus is levende
kanker! Alle grote goden zijn stervende.

Er werd hen verweten dat ze nutteloos
zijn. Waarop helpen ze niet kathedralen
bouwen? Het einde van de pijn?

‘De kerken zijn voor ons gehouwen.’

Waarom geen schoonheid scheppen, en de mensen
geven wat ze niet nodig hebben?

‘Schoonheid is zonder ons teniet.’

Maar liever dan te leven maken zij verdriet,
en beven door hun winter waar geen mens hen ziet.

... Heer Halewijn dronk Aqua-Chique...

DE FAUN LACHT

Pape Jan, de muzikman,
schreef voor Pimpernel
een brief aan de verbeelding:
aan God de Groot,
uit het Noorden,
uit de zee
en het land door zeeënmeeuwen aanbeden en bereden

Lang voor alle wereldweën
maakte Pan zijn scheppingsplan

Andy Warhols kleurprentboek
leest van hier tot Damme;
de deur van Gent staat op een kier,
de zee zingt in de wallen

Jezus Jong, de wagenmenner,
en God de Groot, de wolvenkenner,
liepen voor de steen
die Sisyfus liet vallen.

DE THEEROUTE

Een arend gaat zijn weg met mij
waar mensen zelden komen:
Azraël, de zondebok -
een dreiging uit mij dromen

Sneeuw zijn vleugels, wit zijn stee,
getrouwd met lucht door wel en wee -
ijl de geest die hem omringt, het lied
dat hij bezingt :

‘Hoor hoer en boer en kaf en koren:
wie bidt noch vast zal slecht bekomen -
de wijn zal uit zijn oogst,
de druif in rotting komen!’

... en daarna vliegt de arend weg,
magiek ontsteekt de vuren
als alle burens mij als gek
beginnen te bekluren.

I.G. FARBEN

Heden liggen wij, barden, plat op het blad, achter de woorden
die we naast elkaar hebben geplaatst.
Nochtans leven we in een écht gedicht, vol huizen
en messengeluiden.

Onze ziekte is dus onmacht. Het remedie, aspirine.

DE ENGEL KOMT OM TWINTIG NA

Bereid een maal van melkgebed:
stof af dat goedgehoofd –

Haal ouwe schoenen uit de la:
de engel komt om twintig na.

Jongleer tot knoop je veters, even,
vergeet het geld, het brood:
want voor de deur wacht Gabriël - jood,
zo engel en verlegen

om jou te tonen hoe het hoort
een mensentijd te leven.

TWEE MANGO'S EN TWEE TANGO'S

Daar dansen twee satijnen benen
op een bed van roos:
in een bloezendroom van tuinen
wordt haar lente boos

Roemersboorden witte wijn
paarlen van het zweten;
ogen meten,
ogen weten
dat we vrijers zijn

Twee mango's en twee tango's
met een kriek en Cherry bij -
twee slipjes en twee borsten
en een wiegeldij

DE DANSER

Beeld u een acteur in: hij danst barrevoets
op een gloeiende stalen plaat.
Voor ons, die onze bekommernis op voorhand
weg willen, geeft zijn ritme het geheim aan van onze
hartkloppingen;
zijn dans, een nacht die zekerder is,
een avond vol romans.

TRESILLO SAMBA

Zacht en teder
verandert het weder
& voel, het leven gaat weer wat beter
& cool, nu niets meer telt
heb ik een beetje tijd

Vrijersvrouwen en mannen die vrijen en het
danst,
de tango schuifelt in rijen en het
glanst,
voorbij de koppels
& voorbij mij

In de kelder, koud - het was bijna twee -
ging dit ritme naar mijn hart,
ginder,
in Saint - Germain,
tegen het midden van het sterven van de winter.

33 KLEINE MEISJES OP JACHT NAAR DE WITTE VLINDER

Kleur. Hang op je witte wang, het wit
papier van het behang – de damp is
roze adem – Dertig tellen voor het jagen.
Dertien meisjes vliegen zacht: de jacht
begint op de vlinder met de hamer, bezig
met zijn liefdesspel op het behang
van de kinderkamer.

Jongetje Sfinx en Meisje Sfinx hebben als bed
een wolk na het onweer (blauw);
laag over de velden, een matras op het gras – en zij
doen de insecten blozen, elke dag,
door wat ze dan laten zien.

Elders: vleugels, geur.

OPEN

De daken? Vier... vier:
het zijn er vier!
Het perron en het gazon, jaloers in velours –
De daken, amarant, weerspiegelen het onweer
(geleer! geleer!)
en het geheel is suiker, in stuc, geluk,
lelijk, rijk.

IK KWAM VOORBIJ LORREINEN

Ik kwam voorbij Lorreinen:
negen katten negenmaal
dansten om de pleinen

Ik kwam voorbij een hoofd:
het sprak de waarheid waar het kon;
ik heb het niet geloofd

Ik telde toen tien passen,
maar niemand kon vermijden
dat in Lorreinen op me wacht
het zachte eind der Tijden.

DE LAPJESVROUW

Ze maakt deel uit van een dezer vrouwenverenigingen
die we van oudsher 'Hexas' noemen. Meesteres
in de liefdeskunst, Diane - van - de - koude - grond,
glimlachwater op de hoek
van onze mond.

Op haar feestdag wierp de tovenaer
de teerlingen voor haar: en haar dans liet continu
een regenritme na voor u.

HET MIRAKEL VAN COLLODI

Een hand glorie, een hand goot,
handen van mijn lichaam bloot:
zij vertellen kluchtmeanders
van mijn eigen nulliteit
tot het mes mijn vingers snijdt (en het
kan ook moeilijk anders,
want door Pinocchio zelf beschouwd
zijn mijn handen slechts van hout).

Maar dievenhand, verdacht allooi,
en linkerlicht, onhandig wicht,
is jouw werk soms geen gedicht,
nu eens lelijk, dan weer mooi ?

GRAFFITO

Aan het hof van mirakelen
heeft de nar een koning,
en niet omgekeerd.
(Het werd in Reader's Digest
compact gepubliceerd).

HANDBOEK VOOR ENGELLENKUNDE

MICHAEL

Blond haar, rode ogen:
hij draagt een adelaar op zijn schouder,
een spiegel op de borst.

Uitermate goed gegrondveste engel:
hij leeft op pantoffels.

GABRIEL

Zwart haar, diepbruine ogen.
Zijn gezicht is steeds met dauw bedekt
(of zijn het tranen?)
Arme Gabriël,
in 't geheim verliefd
op de vrouw van de Heilige Geest.

RAFAEL

Blauw haar, grijze ogen.
Mechanieker van beroep;
reist incognito met zigeuners.

URIEL

Wit haar en geblinddoekt, zorgt
Uriël voor de sneeuw.
In zijn jeugd werden hij en Michaël
de onscheidbaren genoemd;
hij en Michaël – met – het – glanzend – zwaard.

NA DE REGEN

De zon heeft de lommer achter zich verborgen, de hemel
is lood:
van gisteren op vandaag zijn zeven dichters dood.

Het vangt van vlieg laag de toortsen uit
van fiere vlammen.

De koning geselt ons met zijn familietrek –
hij nestelt als een tovenaar
met al zijn vogels, daar.
Wreed braakt hij zijn gelden op het poppenhuis:
na de regen is de hemel verdwenen,
het vuur inclusief.

AAN RICHARD LEEUWEKINT

Als hoge torens en kantelen
drie kastelen gaan omgeven
met wazig lied van lang geleden
van Bertken – met – den – lange – voet,
heerseres van stal en stenen,
hoor ik ze gillen:
de jonkvrouwen aan 't zingen...

‘Abces van luchtkastelen,
incest van fantasie,
prinsessen in de wind – ah! Richard Leeuwekint,
jouw aalmoes maakt ons welgezind.’

STEEN VOOR STEEN DE ZALEWSKI STRAAT

Ik had er mijn stem verloren,
de huizen waren er laag.
Stoort het u van die ruïnes getoond te zien,
deze dwerg, een miniatuur
van de Tweede Duitse Oorlog?

Ik heb er mijn stem ook teruggevonden, maar ze was
teveel met dakgoten en katers omgegaan,
en nu blijf ik miauwen...

Het sneeuwde aardbeien
op de merveilleuzen;

alles had er koude neuzen.

DE ROZEN

Heel wetenschappelijk zijn er de tekens:
plus, min, ving, gewin, geringe stil. Op hun markt,
waar dichterskoppen vol poëzie als meloenen verkocht
worden (voor miljoenen), heeft men het recht op alle wil.

De mensen zijn er zo volmaakt dat ze aan elk oor (gehoor!)
belletjes dragen: zo wordt het lawaai wijd in hun hoofd
nog mooier. In hun stad, geen enkele schooier.
Zeker, alle werkers hebben er het recht op zonsopgang,
eender wanneer in de dag. Geen gezag.

Dacht je dat de mensen er praten? Op vellen, papier, windels
en kaarten rijmen ze hun mijmeringen. De beste mijnheren
zijn er koning, en hun standbeeld is van marmer:
andere dichters zijn er armer.

HET TESTAMENT VAN ROGER - LA – SCIENCE

Een avond op bladzijde drie
van de encyclopedie.

Die avond werd Caserio vermoord
door Sadi Carnot, president van de republiek.

En anarchie is: Onze - Lieve - Vrouw - der - Minnaars schilderen
met op het strand gevonden schelpen
als penseel.

ELKE SECONDE

Elk moment
is triest of content
of winter of wonder
of niks of bijzonder

Elke seconde is ziek of gezond
maar elke seconde is leven
en welke terstond kan ons méér willen geven ?

Elke minuut
dat we hebben of leven,
elke minuut
dat we werken of geven

Wat mij betreft: elke sopraan
klinkt vrolijk of wrang
en legt op mijn wang
een lach of een traan

ALDUS GEBEURDE...

Aldus gebeurde de schepping:
eerst het licht
eerst de warmte
dan, eerst, de vormen en het leven
en de vingers van de handen waarmee hij
zijn ogen bestopte waarvoor dit alles verborgen
en begonnen was – en dan
de ontelbare gezichten,
ontelbare kleine lettertjes
die kwamen kijken
hoeveel ontelbaar wel kon zijn.

ZOUT OP HET HART

Ik ben geboren: mijn vingers in de dingen
bloemen op mijn boterham
en zout op de smart van mijn voddenhart.

Ik ben de vrijer: geen huis, geen bezit. En ben ik dronken,
dan word ik Eli, het leven vol mysterie,
de nacht van een dief,
de lach van een lief.

DE TUIN DER SCHADUWEN

Aarde gemaakt op holle leest
en inspanning van geest:

Eva, ik heb honger,
Eva, Eva, ik heb kou

Ik hou van de vruchten der afgrondenhaters,
de wind na de scheiding der waters.

PORTRET VAN DE GITAAR GUSTAVA

Stippels bepaalden haar omtrek en de noten. Om de muzikant waren de duinen stippels, een film: er werden figuranten gevraagd om de rol van Kuifje te spelen op de gitaar.

Pipe, de zanger, de ogen op de trend van harmonie, verwijderde alle dove hinder voor die avond.

De mensenkinderen lachten, dronken, en van gelal tot gelal kwam het boven de bruggen naar het water te zijn dat ze later, de kater in de mond, op de snaren stonden, in evenwicht zoals zwaluwen, in hun ogen die de noten bonden.

Haar omtrek was van grote vlinders.

Spelers van de ploeg van Cardiff rugbyden achter de schutting waartegen Gustaaf zijn instrument had – waartegen de snaren stonden. Wat we hoorden was het water langs de snaren: de gitaar boog haar rug om ook te wateren; de stippels waren slechts een ziekte van het hout, - of misschien hadden wij slecht geluisterd, was er een noot fout.

I FIGURATI

(Het geheel wordt voorgelezen door een stem met sterke dynamiek, synchroon met monotone muziek waarvan de toonklank soms verandert).

Ik spreek, mijn moeder, uit de oude tondeldoos
– en hier begint de fictie.

De mandolijn tuurt uit het raam.

Een koppel ziet ons in het venster staan.

Achter dit raam spreken oude vrouwen schande, ze fluisteren:

“Het spinnelt daarbinnen, het nestelt zich, het klingelt,
het klingelt nog wat verder!”

In een huis met sponzen dak en deuren die enkel sluiten,
aan die straat, daar begint het plan.

“L’Amour, la Guerre,
ça va, ça ne dure guère:
l’amour se sèche comme les fougères”

(De woorden van “I Figurati” worden, naargelang zij worden gehoord,
in ijzeren plaat gebeiteld, de ijzeren plaat in stukken gesneden
en in blik gezet.

Op het etiket van het blik schrijft men “I Figurati”.)

DE KINDEREN DER FICTIE

Doopvontbloemen - okselzweet
gedistingeerde Dandy's:
het Leven was hun stijl,
van Cottonballs en Candy's.

Hoog hieven zij het glas,
fier stonden ze te braken:
de kinderen der fictie

de kinderen der fictie.

UIT EEN FRENETISCH ALMANAK

Ik vrees een huis op een strand. Menigte kleine katten.

Ja, ik beken, ik heb eens goud gestolen, onder een
wentelbrug verholen. Nam twee tickets naar het stationshotel:
een voor mij, een voor haar.

Op de trein vond ik een hand in een zak.

Het bleek de afgehakte gloriehand die ik van een vriend meekreeg .

Ik dacht via de brug de rivier over te steken, maar viel er in.

Het waren goudklompjes.

TERUG REGEN

Het sneeuwde niet, het
regende blauwe stenen en warm zand.

De sterren dansten
en net als de dingen die moeten gebeuren
- en zo zijn ze goed -
droom je wat je ziet
droom je wat je doet

(De sterren bleven dansen.)

OVER VLIEGGEWOONTEN VAN MEEUWEN

De geest dacht & was droom, en wie houdt niet van dromen?
Toen werd het spreken uitgedacht, samen met de leugen.
Handen dachten instrumenten uit: de wereld solidificeerde;
hoeken en kanten bezerden geest en voeten.

Maag dacht, werd stront. Dan: kloten; wereld herleid tot
lustbegeerte en vrees voor doodgaan.
En nu, na onze voeten te hebben gebruikt, zit er niets anders op
dan regenworm te worden – stof tot stof en as tot as.

Exorcisme? Ja: we doen alles andersom
en bewandelen het plafond:
het hoofd naar beneden hangend zullen we tot de overlevenden horen.

IEDER DANST DE BOSSENLANDSE WALS

Als dan komt de tijd van 's morgens
kondigt iedereen de saters aan,
de koning achteraan.

's Morgens
als de zon opstaat in 't Westen,
struikelt van de dromen in zijn bed
en het zat gedraai der besten
uit de tafelronde, danst alleman
de Bossenlandse Can

De tijd der reuzen is gegaan,
de oude zon gaat onder;
het einde van een watervloed
wordt gloed van moddermensen
bij het stijgen van de nieuwe maan

De Bossenlandse Wals:
begin eraan,
en nooit meer stilstaan!

IMAGES

I.

Echo is ellips.
Haar voornaam is een vrouwen naam.
Wij, meisjes, branden.

II.

Brandende vlieger in brandende wind.
Gouden kind.

III.

Wetten van water, verdronken kater...

IV.

... boven de bergen van later.

WEER EEN NACHT

Weer een nacht, weer poëzie;
vergeten waarvoor, en vergeten voor wie -
maar als je wil dat ik het vertel
vraag ik je te wachten tot ik dicht bij je ben:
en luister dan goed,
en luister dan wel
naar de wondere mare van mijn stem

Een nachtmerrie komt ons verklaren
wie ik nu ben en wie nu luistert :
terwijl verduistert het maanivoer

Waarvoor?
Waarvoor een nachtmerrie ?

Een nachtmerrie – voor wie?

WIJ, JANKLAASSEN

Wij, Janklaassen,
gekken bij de glorie Gods
ijsgekoelde honderdgeuzen
bijziende cyclopen
trage vrouwbeminners
hopen koude tranen
stenen die voor brood doorgaan
gele keldervensters
lokroep aller leeuweriken
avondmaal voor paters
trommels die soldaten doden
kindergeld & slangen
twijfels uit een ochtendgloren
zuurgebeten dobbelaars
stroop vol zand en koningen,

Volg ons waar de wind ons voert
in veld en vrijheidwoningen.

DE GESEL GODS

Ik ben ergens ontstaan, ver van alles, en de aarde bestond reeds zo ver men kon zien. Ik heb verschrikkelijke reizen ondernomen om haar grenzen te bereiken: ik at noch vlees noch mensenbloed; onder de hoeven van mijn paard veranderde vuile sneeuw in klei, in zand en tenslotte in glas.

Vruchten en bloemen van bloemen stilden mijn honger.

Mijn voorouders waren bergen en oceanen, zélf kinderen van zanddemonen, en Gods geest waarde over de wateren.

Ik verouder niet: de littekens op mijn kin verhinderen mijn baard te groeien. Ik dood alle koningen.
Ik beveel de hemel te splijten. Ik heb me nooit gewassen.

Mijn stad is van goud en ik, farao, word er voortgetrokken door
twaalf rosse sfinxen... en roep ik voor allen die het horen kunnen:
‘Wie vergenoegt zich niet in mijn stad?’,
dan durft geen stem antwoord te geven.

Waar zijn uw mannen? dat ik ze verneder;
waar blijven uw vrouwen? dat ik ze opeet.

Ik ben de gesel Gods:
wie durft voor mij te lopen?

CONCERTO VOOR PIANO EN FLUISTERINGEN

(De piano): Houden van leven.? Ha! Heb je soms al eens een os
zien geslacht worden? Je hebt nog geen slachting gezien,
je spreekt van houden en geven ?!

(De fluisteringen): Maar zingen? Neen, het raken en proeven
der dingen... De slachting, daar geef ik niet om;
voor het vuur, geen genster.

(Beiden): De wereld begon toen wij geboren werden; zoals arend
bekijken wij de zon: in zijn glazen bol
hebben wij een venster.

HET MAGENTA PAARD

Magenta briest het paard
op 't slagveld waar het sneuvelt:
wereld vol van vreemdelingen,
die onze onrust meubelt

Paard en ruiter zijn
afzonderlijk gestorven
en al wat niet magenta is
slaapt onder
grijze golven.

WAKEN

Ik wil waken.
- Het bliksemt op de kermis?
De hemel wilt oorlog.-

Ik heb nodig:
een gordijn van uilenveren
om dicht te doen.
La's. Ogen.
Mijn bed moet drijven. Versta je, bed? Drijven.

En voor het slapen gaan draaien de atomen, traag,
hun donkere zijde naar mij toe.

MORGENMODE

Mag ik je kussen? Ik zal
je lippen niet aan stukken rijten.
De maand is om; het is jouw moment -
ik ben de regelmaat
van je bloeding gewend -
en daarna zullen wij er van ontbijten.

PROMENADE

De waterweg vergadert,
adert wateren ver weg,
uit de stroom en goot gekomen
schaduwen dingen op het hek.

Een kever wevert uit, buiten
in de sneeuw en regen

Over wind gezongen:
doodgevroren stenen spuwden
vriesweer uit hun mond -

Nu ligt een zware vogel, dood
als hoopje zwarte grond:
kater van de herfst
die uit zijn bed opstond.

BIJOU BRAQUE

De eerste keer zie ik:
vogeldromen boven de bomen.
– Ik. –

Tweede keer: de vogel sterft,
in de kerker waar de lucht bederft.

Drie:
Ik kom naast je te liggen,
huid aan huid, vel aan benen:

van blijdschap wenen.

DE TUIN DER LUSTEN

Odalisken en kelterijen
en chrysaliden in ranke rijen

Ieder heeft tijd, en de bomen
fontein, heel, heel traag,
in hun windenkraag van zeilen

Je aderen verlaten jou
langs alle open wegen;
langs trage sintelsneden
komt mede uit je zij

Vermomming zonder doorn,
van Adamsappel vrij -
en doorn en appel maken jou
tot Gods intieme toorn

Versta je, Roos,
vertel me dan
de reden waarom rood
jouw aderen verkoos ?

ONDER LAGE HEMELN

Onder lage hemelen
reikt men de sterren niet
en een smaak als van verdriet
heeft het gebed dat boeren prevelen

Er is hier niets, hooguit één haven
waar een hoer doorheen de mist
de naam van haar beschermer pist
om misprijzen te staven

Hier dwalen lege stenen dromen
in een kathedraal vermist,
& niemand kent de uitweg –
tenzij hij zich vergist.

TARTALI & ANDERE TALEN

Gezien: zij let nooit op, zo goed,
als wanneer ze wil luisteren.

Gewaagd van wat vanavond gaat gebeuren.

Je denkt: ergens, ver, een bed: en na het eten komt ze los:
“Je hebt je tas niet leeg gedronken”.

Tartali en andere talen vertelde je, vroeg je ze jou te vertellen -
een band tussen haar oren en jouw stem, gekraak van uit je lichaam

Ook weer ver, in dat bed, weet ze dat jij haar gaat verzorgen.
”Geen zorgen, jij. Hier bij me vertel ik je – laat ik je
mijn dia’s zien: Een weekend bij de Weerwolf”.

En nu, Tartali, nu, jij die bij me ligt, ga ik je likken
als een hond, en vertel ik je korte verhalen rond een bed,
als zoveel muggen op een zomeravond.

De chocola is voor daarna.

HOP SIGNOR!

Voor mij begint de herfst
met een afscheid, een verkoudheid
en de dag,
zonder een lach,
zonder gelaat,
met het eten van een honingraat.

Ergens klinkt een klok,
maar waar?- en dat is nu de stad:
een verzameling van mensen
die nooit genoeg hebben gejat;
zij blijven van je wachten
en verlangen: *Nog! Encore,*
en Hop Signor!

Maar dat maakt mij tot net iets méér
dan wat naar waarheid werd geschat.

DE SLECHTE BEDOELINGEN
VAN EEN GOED HART

Haast je nou toch! Het bal gaat beginnen.

Verkoop er je ziel en je kont.
De kater zullen we delen,
vanbinnen.

APRIL AFTER THE RIOT

Vernederd straatgesternte:
jouw wil is onze weg
wanneer April wilt langs ons komen

Hoort: wie dondert?
Is het niet ons vrijheidslied
dat elke god verwondert ?

Vernederd straatgesternte,
jouw wil is onze weg

Trage platane levensbomen
wanneer April wilt langs ons komen.

GORDIJNEN

Witte sneeuw,
Rode sneeuw,

sneeuw en zwarte sterren;

(over schouders heen krult een
blauwe rook)

Witte sneeuw,
smaragdensneeuw
& terug vier sterren

(Trage verveling met een
gouden strook).

NA DE AVOND

Na de avond komen Chimeren
en mijn lief, Fantasme Een,
ze zingt in het water,
valt als een steen,
en zwemt in de spiegel,
heel alleen.

De brassers wentelen om haar:
dag, zoet – als – een –schaar,
in een doos, purper en paars,
pur amour & alle standen,
pour toujours! En Amsterdam!

Ah, maar jij, loom gerief
van mijn lief - aperitief,
diep in't glas & omgelegen: drijf!
Want ik hou van lieveleven
en ik wou,
en nog, - en nog!

IN GEVAL VAN VAARWEL

In geval van vaarwel ben ik een leugen minder. Geloofst men mij dan meer ? Niets is minder zeker, en soms verdraagt een kamer niet veel geluidshinder.

Dan komt het besef dat redt: 'ik heb gelijk, IK heb gelijk'; het regent verder op de ruit, het wordt wat kouder in het bed –

Ik weet niet zeker wat ik doe en weet niet zeker wat ik zeg;
ik weet niet hoe het morgen moet :

er is iemand weg.

UITNODIGING TOT EEN BITTER BAL

Wat kies je? Het heel intense leven
van de door God gedoemden, of plat gaan liggen
voor een mannetjesdier?
In het tweede geval blijf je beter bij hèm

Vlieg laag, mijn lieve raven!
tot ik de horizon ken.

BOHEMERS CHA – CHA

Ik leef van lucht en wind van dode bladeren
en kan maar niet verstaan
dat er ook anderen bestaan.

Ik heb misschien: een jas, met aan elk revers
een Martiniglas: ook niets om bij te blijven staan.

Bij vorst verwarm ik mijn lichaam
door het bronstig tegen de muren aan te wrijven.
's Nachts klopt mijn hart
een vloek en een verdommenis –
en wie durft zeggen
dat ik me vergis
en dat dit niet echt leven is ?

ZELFS PAARDEN HADDEN VLEUGELS

Plezierlawaaï en fetisjgeluiden
en een man geleid door zijn eigen gek
hielden vanavond
de kermis bezet

Zelfs paarden hadden vleugels

Gri - Gri

Ik dronk op de hemel, fanfaarskleur-miljoen,
waar zoekende zonnen
hun pispauzen doen

Gri - Gri

Wijl vreemde vuurwielen hun eieren legden
liep ik meer en meer onder vallende sterren
en toen klonk de zang der jonge volmaakten,
die van op de daken de kermis bewaakten

Gri – Gri   Gri – Gri   Gri - Gri

LANGSHEEN DE WERELDWALLEN

De man
heette Umbra
de vrouw Penumbra;
zij dansten de bonte bruggenbourrée
en ik had de eer
alleen te zijn
in hun aanwezigheid.

Ook Chopin bezocht weleer
de kranke kermishallen:
blauw deinde toen het lelielauw
langsheen de wereldwallen.

JIJ & RONDO & HET BOEK VAN TOTH

De appel en het ei
reden langs Incagesteenten
de lava's koud -
Om de zon & in een kring
(in de palm van je land,
in je ogen -)
een miljoen zonnestelsels van goud.

Zie je de lucht en de bogen die
de hemel kruisen, ergens?
De grote reuzen bloemden,
op het eiland, aan het strand,
toen het water aan de kant stond van de bergen.

ROZE STEMMEN

(Diepe stem): Ik vraag je niet volwassen te worden,
maar een groter kind.

(Kinderstem): Hoge Torens !

(Roze stem): Hoor de wind: hij is verlegen
sinds de dieren van wijsheid zwegen...

(Kinderstem): Hoge Torens !

(Roze stem): ... & de kinderen stemmen kregen.

(Kinderstem): Hoge Torens !

DE BOLBLIKSEM

Ik spring in de lucht: mijn voeten
raken de grond niet. De aarde draait weg.

Ik sluit mijn ogen: de hemel verdwijnt.

Ik duw mijn vingers diep tussen mijn ribben.

Ik besta niet meer.

DE BOBO DANS

Het gras begint te koken
in 't oudemannenhuis

onze geslachten koken
en kleding valt tot gruis

De zee springt in haar vloedekrans:
wie danst met ons
de Bobo Dans?

SISYFUS

Vorbij Olijfberg
draven wij verder,
zonder fhaap te zijn
en zonder herder;

zonder te weten waar de berg ophoudt,

met ons weten van ijzer
en handen van hout

DE INTREDE TE PRAAG VAN DE HEILIGEN CYRIEL EN METHODUS

Nog maar net klonk het avondangelus van de pasklaar gefatsoende kerk of de wijnoogsters bemerkten twee als – hun – druiven - blauwe paarden die, geleid door twee spelers (waarvan de blonde hoofden en verfijnde tred de vreemde oorsprong deden vermoeden), de met korenbloemen gezoomde weg naar Praag afdaalden.

Verholen in het riet zagen Cyriel en Methodus mij niet; aldus werd ik terdege getuige van de kerstening dezer stad en van de daaropvolgende ongeregeldheden, waarover uw diensten inlichtingen wensten.

Ingesloten vindt u een lijst der belangrijkste verantwoordelijken.

Tot het einde gaven de predikers blijk van een halsstarrige volharding in het Boze. Op de brandstapel deden beiden alsof ze pijn hadden.

TEGEN HET EINDE AAN

De zon scheen in novemberstraat,
de hemelaarde dondert;
in het begin was enkel licht,
het licht om zich verwonderd

en stilaan werd het woord Johannes –
het kreeg toen geur en kleuren,
en stilaan werd het Woord
het spook van het gebeuren.

DIES IRAE

Dit is het einde.

Er blijven ons slechts woorden, of namen
zonder modificaties.

Het getij draagt een vermenigvuldiging van piano's.

Laten we onze zaken op punt stellen
en dit ogenblik analyseren met de
voorzichtigheid van een olifant die zijn poot
op een ei plaatst zonder het te breken:

laten we opstaan met springveren
en het oneindige beleven;

laten we bouwen met zucht en wat stenen.

WAAR HET OM GAAT

Er waren zeven Che Gozin - bomen in de dreef waar
een witte Che Gozin zijn vleugels droogde met wind,
een Che Gozin - baby hilde om melk.

Ononderbroken hadden drukpersen gearbeid teneinde
de kranten in de mogelijkheid te stellen
het laatste nieuws omtrent Che Gozin te verspreiden.

Drink Che Gozin.
Tortel, burgers!

Er is een brief voor U, Mevrouw,
van ene Che Gozin

Che Gozin in zijn nieuwe wagen.

Onze stad kreeg gisteren het bezoek
van Che Gozin.

HET EERSTE GEDICHT VAN IN 'T BEGIN

Stilte nu op het rijm. Daar beneden,
waar je lichaam vloeibaar wijn wordt
(iets verder dan waar ik soms kom) ruikt het
binnen naar bladeren, wateren,
laurier, thijm –
en toen je adem borrelend blies
ging ik weg,
met het eerste gedicht van in 't begin
in mijn valies.

DE VERDWIJNING

Zekere dag zal men wakker worden
en de deuren zullen niet meer opengaan.

(fluisterend): Er is een woord gevonden
dat niemand zal vergeten
en iedereen zal horen.

Dit woord is: ARIGAS.

Het betekent:

DE HOGE OOGSTEN VAN VERBLINDING

OUVERTURE

Keer u, indien mogelijk, naar het Oosten:
van ginder komt een dorst...
daarna de wentelingen,
en dan het blozen van de wereldringen

Verzilverd kil scenario:
het wordt
stilaan

piano

plink

plink

HIER DE SCHADUW

Eens toonden de dichte mensendromen
de gaten waarlangs de zielen zongen

Eens had de hemel een andere kleur:
mijn hoofd was vaag, scherp was mijn geur

Het vuur naast mij fluistert me toe:
“Hier komt de schaduw...”
en ik ben moe.

STILTE

(Ze leek boos, en onverwacht,
met kristallen halve tonen, klonk de
lege avondklok.

Haar koele wachten was op later.

De kaarsen traanden langzaam
om haar wijzers – ellebogen, en hoewel
haar bleke ogen
leeg leken van onvermogen,
durfde niemand haar te wekken).

HET HUIS BRANDT AAN DE OVERKANT

Het huis brandt aan de overkant, en onze benen
branden.

Wie woont er in dit vreemde land?
Het huis brandt aan de overkant.

Het heden ligt me in de hand, maar niemand
wil het nemen;
langs verders droogt mijn aderstand:
zie je het huis aan d'overkant?

Ik ruik voor ons een asverband, en niemand
die wil spelen...

Er stond een huis aan d'overkant,
maar dat is lang geleden...

DROOM VOOR EEN WIT LIED

Iris, hier is water: langs voorbijgegane schepen
- nu eens blond, en dan weer blind -
nam je mij mee als kind.

Iris: cyclische gezichten. Wind en lichamen
verbeuren, die elkaar ontwrichten.

Kleur ontwaakt, en je pupil
(het is stil, het is stil)
prevelt namen, Iris, Iris,

en zo lyrisch als je wil.

DE ZWIJGERS

Er staat niemand rondom mij, en de Zwijgers, als getuigen,
bewaren in spelonken alle holle, lege woorden.

In hun mantel is geen goud, in hun vertrek
geen heerlijkheden,
en hun echokoude vruchten
vergelijk ik,
mistevreden.

DE DEMON SPREEKT

Duizend zonnen schijnen op het
beest, dat vastgekluisterd
bij dageraad het bloed komt drinken
en de kelk verduistert

Duizend kevers gaan in cirkels
heiligschennissen verteren:
daaronder kolken en krioelen
hun carnivore vermiljoenen

Ziedaar de schepping, en de pest,
en het abces van ons gebeuren:
voor welke gek is dit incest
van levenswaterkleuren?

DE CITADEL

Elke vrees verscheurt, elk werk is als haar meester.
Een wal, met barsten opgetrokken, beschermt dus niet.

Neem nu ons verdriet: indien haar sluier
goden kan verbergen, zoeken wij
hun naam – maar niet hun citadel,
waarvan de torens vleugels vergen.

Binnen de omheining trouwens fluistert
niet één woord: zwijgen is als waardigheid
voor stemmen, niet aanhoord.

HET MANNA

Aanschouw de gek die nooit geneest,
bewaker van de sleutels
der dodemannenhuizen.

Achter hun deuren en alkoven
nestelen verdacht
de koude kloven van de nacht
in gore alcoholen

Boven de barsten van zijn hoofd
is een regenboog gesponnen: en
het manna druppelt traag,
als brood en bloed geronnen.

DE GRENS

Tussen de hemel en de hel staat
een gebrand raam: beide genieten slechts
van de kleuren door er doorheen te kijken.

Vanwaar het licht komt weet ik niet –
Onze ogen? Ons verlangen?

Maar op het raam staan gouden slangen,
en de letters van mijn naam.

HOOG AUGUSTUS

Eenmaal hoog augustus
plooit de stad ineen:
Rah! Rah! Uitlaatgassen
bijten zure steen

Hoog Augustus, en de zon
druppelt druppels en neon;
essoblauw en ivoorblond
wiggelt het satijnen kont

Hoog Augustus, hoog de gloed –
hoog de hars! 'n snuif het branden
van de bruine lichaamsdampen...

ENKEL KLEINE STUKJES HEMEL

Ik kwam aan met lege handen, ik had
geen geschenk; en mijn weg
leek wel verloren in mijn moeders koren

Enkel kleine stukjes hemel, die
aan haar voeten strandden,
wiedde ik als kruid –

en de anemonen lokten lentes
uit hun winterhuid.

DE BRONNEN VAN VERTWIJFELING

Dit zand heeft geen naam: maar weet je nog
hoe het zich weefde rond ons vastgelopen schip?

De bronnen van vertwijfeling pulseren als ventrikels.

“Nu en dan breken hun waters”, fluistert ons
een kind. Maar onze zeilen blijven stil,
ook al blaast de wind.

GINDER

Dit, en dit alleen,
beschrijft de plaats die u bewoont:
een stelsel verticale lijnen, en
de stilte. En de pleinen.

Ginds, en ginds alleen,
helen alle wonden.
Hun vruchten en geometrie
zijn van een boom die ik niet zie.

ENDURA

Wij hebben niets
dan schaarse tranen in een zak,
en tonen ze.

Wij hebben niets
dan zes of zeven regenvallen:
daar wonen we.

Wij hebben niets dan deze wallen,
waar wij onze vrijheid nemen
en de poorters huilig beven.

DE LAATSTE LEUGEN

De tijd wordt telken jare in een
vogelnest geboren: achter zijn
eeuwen eb en vloed
ziet men de stranden gloren

met klippen waar serpentes
arabesque cirkels winden, en
waartussen schipbreuk lijden
onze witte lasteringen

Wanneer dan onze laatste adem
zich met hun Wet verzoent
liegen verre vogelkretten
dat ook dit lente wordt genoemd.

DAUWDRUPPELS

Dauwdruppels die doof getuigen
kleden in hun kou - kazuifel
hun verloren dag

Gaat en keert de rilleregen: niemand leeft,
maar wie het toch proberen wil,
die mag.

GENEALOGIE VAN HET VUUR

In de lakens van berouwen woelt een stille ceremonie: het is het vuur, dat nu en dan van dronken weelde brandt. Buiten warmen koude vlammen hun verlegenheid, alwaar een wit – belegen licht haar nieuwe haarden sticht.

Het fenomeen behoeft geen cijfers: overal wachten de vijvers, en geboren worden Wij.

NIETS SIJPELT UIT DE HUIZEN

Niets sijpelt uit de huizen, en
de straat lijkt leeg. Ik weet:
ik ga naar nergens-
(maar vermits toch niemand kijkt
ben ik vrij: en klevend nemen mijn sandalen
bleke straten mee).

ZEVEN CEREMONIES IN EEN WIEROOKVAT

Zeven ceremonies in een wierookvat:
ik was nog niet, en oude vrouwen
sierden met verspilde vingers
de zerken waarop kaarsen rouwden

Zelfs toen ik – kind, en uit balans –
de zomerzonedagen telde
smeden de messen, en ik kwelde
vaders rode remonstrans

Nu rouw ik om oude vrouwen: aan het
raam lijken mijn vingers
tien keer eeuwig – er verschijnen
steeds maar minder koele vlinders.

PANTALEONE TREKT TEN STRIJDE

Zolang we brood en kaas achternajagen, blijven
de maskers en theaterkostumes aan de muur.
We vrezen ze en maken er goden van. Wanneer we dan
gegeten en gedronken hebben, vult de bestaande leegte zich
met een vreemd lichaam dat het spreken bemoeilijkt.
Doch wij dulden, en zijn blij
dat we steeds nog lachen kunnen.

Dan borrelt het, het borrelt hier: er
distilleert een massamoord
en het licht bepaalt een vloedenkranen,
gezet op haar knieën

Haar chemische profeten dansen op een koord,
en in de nacht lijken hun toortsen
rode melodieën

HET SPOOK DER ELEGANTIE

De weeën van een Aäronskelk, bereden
door de regen
gaven schaduw en substantie
aan het Spook der Elegantie

Zijn hersens zijn een labyrint
als van wolken en absint,
en kauwend op verboden lonten
droomt hij elke dag
van hoge vale horisonten

Twee keer kersen in zijn pijp
smeulen naar een trage dood,

en wanneer de stelen doven
valt het avondrood.

TWEE KEER BRANDEN

Mijn twijfels verwarmen zich
aan een hartenvuur: daar dienen
ze na mijn dood gezocht.
Eenmaal zover, vergis u niet:
begraaf de twijfels, niet het hart...

Koude vitrages in stilte verborgen:
komt dan de woede,
komt ook de morgen –

Herboren mijn twijfel, mijn brandende bruid:

twee keer vlamt zij,
en dan: uit.

ANGELUS CORONALIS

Ah! De paradijzen waren reizen
van venusheuvels en robijnen
en de jade was er levend!

Wat zie ik, mijnheer Duivel?
Uw kazuifelbroek is bevend ?

“Niets minder dan een rijstpapslang,
die sissend
naar haar kookpunt stevent”!

DE MATRIX MENSEN

Weerom kaars. Niets belet mij
het duister te bekampen

Zeven snikken, en uit wanhoop
doven één voor één de lampen

Weerom eeuwig zoals weleer:
kinderen tonen geen waanzin meer

Woede is hun onderwijs:
haar naakte kreet exorciseert.

DIT IS MIJN STANDAARD

Dit is mijn standaard: alles wat mij
hoe dan ook de smaak van ietwat
anders geeft.

Dit is mijn vaandrig: een soort aap,
en hij gaapt om al wat leeft.

DIE HUNDE

Een parade blanke mensen
liep vanochtend langs (de
grenzen hielden niemand tegen)
Boven de duin draaide een dans
van ongekende regen

Zij die van naam noch rein geweten
duidelijk getuigen konden
verwerkte men tot aas
voor wildgelopen honden

Wilgen vormden er een scherm
van laster en misnoegen: toch
klonk niets vals in deze tuin,

hoewel de honden maskers droegen.

WIJ ZIJN HET HART VAN WIJN BEDRONKEN

Wij zijn het hart van wijn bedronken, fel
van alle kleuren: de blonde bloedvaten
die 's nachts de vrijheidsmuren smeuren

Rauwe ochtenden glazuren onze ledematen
en wanneer de doden rijzen
rijpen onze honingraten

Beeft het bloed? Onze victorie
laat haar alcoholen varen

in erotische erosie
van onze twintig jaren

DE HOGE OOGSTEN VAN VERBLINDING

In hoge oogsten van olijven
maken raven leven kort:
zeven bleke zonneshijven
bloemen tot het rot.

De hoge oogsten van verblinding
schaven zeisenschaar:
stoven doet het minnaarshaar
in ogen van ontbinding.

IN SCHADUW EN SUBSTANTIE

ONDER DE BERGEN VAN KOUEN - LUN

Onder de bergen van Kouen - Lun
borrelt een champagnebron: hun dorpen
zijn dronken, vol profeten.

Daarover heerst een roze kleur.

SCHADUW

...En daar heb je de witte harlekijn weer. Hij tuimelt je grijnzend tegemoet, als uit een donkere wolk. De balletjes in zijn handen bedriegen niemand: ieder weet dat hij niet jongleren kàn, - dat hij maar doet alsof. Hij mimeert ook de ontmoeting, alsof hij wist van je langskomen op deze weg, in deze late namiddag. Zijn aanwezigheid stoort je, je wilt deze lastpost ontwijken: de middag is reeds ver gevorderd en je moet je weg vervolgen.

En dan merk je dat hij uit de schaduw komt, maar zelf geen schaduw heeft.

DE BOODSCHAPPER

Ogenblikkelijk, als bij instinct, herkende ik de Boodschapper, of liever: zijn fantoom, zijn weerkaatsing in de vitrine van de winkel die mijn aandacht had getrokken.

Djébé, bijgenaamd “De Pijl”: compagnon van Genghis Khan, Meester van het Universum. Djébé, die traag achter mijn rug om passeert, voorovergebogen op zijn Mongools paard. Djébé, die mij het opmerken niet waar vindt en van wie de stille boodschap lijkt te betekenen: *loop vooruit, Naakte Man, ik dek je: wat achter je aankomt is de alertheid van je zinnen niet meer waard.*

Gehoorzaam draai ik me niet om. Mijn hand opent de glazen deur waarachter roerloos het beeld van de gele krijger wacht. Mijn lichaam dringt de vitrine binnen en laat achter zich de wereld van geluiden en rumoer, de wereld die nu al de keizer der barbaren toebehoort, de wereld die Djébé, in zijn naam, zal verwoesten.

CHINEES PROFIEL

Het onweer toonde een ander
watermerk telkens ik van houding
veranderde. Niet dat de neerslag
ging verschillen – ik zag geen nieuwe
hemels komen – maar de druppels waren
kil,
en zij vielen op een veld van ogen.

GEEN ETHERS VOOR DE SCHIMMEN

Geen ethers voor de schimmen:
na de dood wordt niet gedronken

Geen refrein uit onze longen:
voor de ernst wordt niet gezongen

Wilgen treuren enkel maar
om hun naam: die komt van ons.

HET TEKEN VAN KAIN

Als een fijn gesneden werk, herkend
door oude handen, tonen de mazen van het net
de Vanger van Vertiges.

Als een fijn gesneden werk toont het gezicht
haar miniaturen – slechts het voorhoofd
blijft nog blank.
Waken doen de stille uren.

En deze half bevroren blik
lijkt in mij een vriend te zoeken.
Tevergeefs!, ik kan alleen
mijn stempel laten, en ga heen.

BIJ EEN BLEKE ZEKERHEID

Het tweetal – man en zwangere vrouw – schulde
achter een lage muur: voelden zij wat hen
te wachten stond? Het geschiedde vannacht: mijn
uurwerk dulde vier uur dertig.

Als in vertraagde beweging vielen twee voorwerpen
uit de hemel: over hun oorsprong is men het nog
oneens, doch ik wist dat niets meer zou zijn
als voorheen.

Naar ik verneem bracht de vrouw een monster ter
wereld, en dwaalt nu constant een fijn wit poeder
door de lucht:
deze kennis wekt mij telkens om hetzelfde uur.

IN RUIL VOOR BYZANTIUM

In ruil voor Byzantium of kleine sommen
gelds ben ik bereid vensters te breken om
de nachtelijke dieven doorgang te verlenen:
maar komt die nacht, dan wordt de
wacht tot dageraad verzekerd door stenen dieren,
die in rust de beeldenstorm trotseren

SCHEMER

Er is geen uur voor schemering:
het schemert alsmaar, alle uren

Ik wacht niet meer op licht of spijt
en modulair verglijdt mijn tijd
langs oud geworden muren

Heel ver weg schatert een kind in mijn herinnering.
Marbels en diepbloauwe puzzels versplinteren,
met mij er in. Parelmoer – *dat was de kleur*,
en Tijd een buiteling;

ik hoor nog steeds het merellied
dat ik niet één keer ving.

RELACHE

Ah, maar ik herken dit opschrift – hoewel deels
in vreemde konde opgesteld, waarschuwt ze
voor overtreding.

Niet het verbod houdt mij tegen: eerder de muur,
die ik ook vroeger zag, die er altijd is geweest.

En dan beseft ik: maar natuurlijk! Voorbij de muur
prijkt een theater, met gordijnen en gordijnen.

De bühne is onbemand!

Het verbod is van mijn hand!

EEN SPEL MET WENTELSPIEGELS

Ik bied een spel met
wentelspiegels, maar
geen antwoord, zelfs
geen beeld.

Irreële tweelingbroers:
de éne kwetst,
de andere heelt.

Tegen de verveling
spelen wij voor glazen dokter.

DE ETHIOPIER

Grillige olijfbomen en een zandweg. De lucht zweemde van het zonnepolder. De twee takken van de tweesprong voerden naar beide ingangen van het kerkhof, waarvan de belangrijkste was versperd door de beelden van een paard, een rund en een geit.

Deze bleken geanimeerd: zij bewogen zich in mijn richting, maar ik moet ze ontweken hebben, want plots bevond ik me temidden de witte graven.

Een stille menigte wandelde hiertussen; de zon brandde.

Intuïtief wist ik dat deze mensen geen bezoekers waren, maar de logés van het kerkhof zelf: het was alsof dezen nooit gestorven waren.

Een man kwam naar me toe, een gebaarde Ethiopiër: zijn kostuum was westers; vooral herinner ik me zijn blinkende ogen – en gezegend zij deze man, want hij was het, die me te kennen gaf dat ik geen vrees hoefde te hebben voor een moord die ik niet had begaan.

SOUVENIR

De vesting was verwoest. De maan volgde zelfs niet meer het normaal alterneren van haar fasen. In de lommer waren de bergen kil.

Enkele vluchtelingen, - verder niets.

En toch zal je zien- je zal zien ! In de herinnering van ouwe roddeltantes zal zelfs dit verhaal mooi klinken

HET TEKORT

In het stof lagen een of twee
vergrijsde sterren. Rondom
vertoonde het meubel kringen
van verschroeijing.

Voor dit verschijnsel had niemand
een verklaring.

WAARNEMER IN DE WIND

Wanneer de menigte dan eindelijk
plaats ruimt voor een stille tekst,
trilt haar wezen. Op de foto
lijkt haar blik behekst.

Waarnemingen in de wind: ik
koel mijn lommer, enig kind.

Wij twee zijn Janus:
wolken warmen onze ijdelheid.

EEN ZEKERE ONRUST

Normale niveaus die aftakelen.
Een zekere onrust.
Een schaduw 's middags.
De verdwijning van meikevers.
Waar is het noorden ?
Het regent zonder water.
U staat niet op de lijst.
Keer u niet om.
De tijd vliegt.
De nachten lengen.

Maar vooral, geen paniek!

DE TUIN VAN LENAERTS

Wij liepen toen, ondenkbaar jong, voorbij
zijn hagen en cipressen; maar zijn poort, hoewel steeds open,
nodigde niet uit.

Hoe dikwijls stond dat huis te staan, gewoon zichzelf,
niet meer of minder? Nooit zag je iemand aan haar vensters.

Niemand ging ooit voorbij die poort, en ik alleen
verstond waarom: ik alleen kon die engel raken
die wakend met zijn zwaard ging zwaaien
telkens een kind, ondenkbaar jong,
er schuchter bijna binnendrong.

KRUISTOCHT DER KINDEREN

Een gigantische zandvlakte, als een strand zonder zee. Uniform grijze lucht. Doorheen de uitgestrekte vlakte zie ik een menigte te voet naderen in een lange, sliertige processie. Het blijkt een massa kinderen, vergezeld van enige volwassenen.

Ik vraag een van hen wat hun bestemming is en hij antwoordt: “Wij gaan naar de Laatste Plaats”.

Ik repliceer: “Er bestaat niet zoiets als De Laatste Plaats! Integendeel, er bestaat een zeer grote variëteit aan Laatste Plaatsen, en dat je toevallig op één van hen terecht komt is gewoon omdat je goed geld betaald hebt om op die éne bestemming te komen”.

ABYSSUS

Thêta - ritme rook, en dan weer
harmonieuze golven

Onder kleffe, naakte huiden
wordt mijn heugenis bedolven

en dit éne vale uur
levert honderd vaders nacht

ETSEN IN VERTEKENING

Er was oud brood op oude tafels: zelfs
het kruim verliet het pand.
(Voel de kilte der bewoners, oude hand in oude hand)

Reeds jaren groeit in deze straat
het glazen gras. Het onderhoud
laat op z'n minst te wensen over.
Ook dié wensen hebben koud.

En iedere verwondering vertekent weer het licht:
tenslotte wordt de waarnemer
van brooddiefstal beticht.

EEN LIKEURENKABINET

Mijn dromen (likeuren
van licht & laken)
bezitten fysieke nauwkeurigheid. Hun kleuren
en monniken hellen naar afrond.

Geen dans wordt ontsprongen
langs hun wegen en hun mist:
onbesloten als een ziel
wordt hier niets opgedrongen.

SNEL RENNEND BEELD

U bent goed voor deze man: het feit
dat hij in een spiegelpaleis vlucht
maakt zijn lot enkel onzekerder.

U verstaat ook zijn motief:
liever honderd gezichten dan géén.

DRIE WIJZEN LOPEN LANGS DE KLOK

Het was niet duidelijk of de drie clowns – van links naar rechts: goud, wit en rood gekleed – de brede trappen naar mij toe afdaalden, dan wel of ze ergens vandaan wilden, het openlucht bedevaartsoord achter hen latend, op hun blikken schoenen die klikten langs de treden.

De foto leek overigens op een chromo. Weet u nog, dat soort onschuldige kleurprentjes wat je vroeger bij een snoepje extra kreeg, vervat in doorschijnend mica, met gouden boord ?

Iets zei me: ‘Als de bedevaart de voorkant is, moet Golgotha de achterkant sieren’, maar nee: daar prijkte enkel een blank vierkant, met dezelfde gouden zoom, en ik besliste het prentje voortaan op mijn horloge te dragen, gekneld tussen metalen kilte en de hartslag in mijn pols.

RATTENVANGER IN DE OCHTEND

Hij zat, zoals ik dacht,
op een mijlpaal in de bocht
en had me opgewacht

Vooruit, geen sentiment. Ik hoor
zijn toon en instrument
dat ik niet ken

Hij lokt me naar de horizon:
ik volg hem tot ik niet meer ben
en stappen niet meer tellen

DE OGEN VAN DE RIETEN MAN

Sint-Jansnacht nadert: de landbouwers brachten mij
tot in dit open veld, waar ik op vlammen wacht.
Aan mijn voeten springt een meisje touw en plaagt mij:
'Rieten Man, Rieten Man,
die alles weet maar dit niet kan'.

Ik blijf stil. Waarom bewegen ?
Dit is de plaats waar ik hoor te zijn; de plaats
waar ik straks afscheid kan nemen –
afscheid van dit open veld en haar groot,
open geheim: waar, waarom, en wie we zijn;

afscheid van mijn eigen vlammen,
afscheid van touwspringende meisjes,
afscheid van de kersen
die vogels kwistig eten

afscheid van een Rieten Man,
die alles maar niet dansen kan.

HET LAATSTE BEDROG

Later die avond lagen in het as en zand
enkel nog twee glazen ogen.

Dan hoop je ergens, ooit, op rust;
maar glazen ogen sluiten niet
en niemand blust het licht

HET STOF DAALT NEER
'N HET STOF WAAIT TERUG

Waarom komt iedereen kijken?
Ga weg! Er is hier niets te zien!

Het malen breekt de molenaarsrug;
het stof daalt neer 'n het stof waait terug

Waarom die gezichten aan mijn venster?
Het marmerbeeld, de Witte Clown,
Arcimboldo, de Man met het Paardenhoofd?
Ik zeg: er is hier niets te zien!

Enkel de oude wieken waaien

Het stof daalt neer 'n het stof waait terug,
het malen breekt de molenaarsrug

LAPIS LAZULI

Blauw, en blauw met wit,
en herhaald wit,
en wind;
en lauwe wateren en bladeren laurier –
en Lazarus verrijst nét hier

En vrienden brengen
edelstenen, elke bezoeker weer één meer,
en engelen op Olijfbergen
leggen blauwe lauweren neer

en golf na golf verrijzen zeilen
en Lazarus, jij drijft het veer:
het oud glazuur veredelt even
waar jij ooit lag, maar nu niet meer

BLADWIJZER

LEUGENS OMTRENT DE KAAP HOORN

Waarschuwing vanwege de reiziger	6
Brief aan de Oost-Indische Compagnie	7
Laurell n ^o s 3 & 4 in Valparaiso	8
Zicht op Delft	9
Soera van de lichamelijke uitnodigingen	10
De Morgen heet Morgana	11
Tweede brief aan de Oost-Indische Compagnie	13
Leugens omtrent de Kaap Hoorn	14
Afrika en elders	15
Klaaglied voor Roggeveen	16
Pumas y Senores	18
Het Paaseiland	19
Laatste brief aan de Oost-Indische Compagnie	20
Soms komt een maan na regen	21
In geval van twijfel	23
De witte dieren van de schepping	24
Nederdaling	25
Niet Ik	26
Niet	27
Buiten de container	28
Hoofdstuk 3: De Stuifmeelbevruchting	29
Trance	30
Het onmogelijke en haar benadering	32
Het Pelgrim Paradox	34
Reis naar de eilanden	35
Instructies voor een letterzetter	36

TWAALF KINDERDOEKEN

In de reppels	38
De Anti – Leibniz	39
De Lotuseters	40
De Geisers	41
De Eenhoorn	42
De Centaur	43
De Insecten	44
De Legende	45
De Hermafrodiet	46
De Wereld	47
De Wijzen	48
De Vrienden	49

NEGEN OP DE ZENUWSCHAAL

In die tijden	52
Eine Partikularistische Extravaganz	53
De man die voorwerpen genas	54
De wetten van Humboldt	55
Eten	56
Wraak	57
Aan wal	58
Babel	59
Achter jou	60
De marionetten	61
Nacht zonder golven	62
Een vrouw	63
Vacuüm	64
Het geluk van de verenigde familie	65
Stelling	66
Alleen	67

Het echte leven 68
Dagen 69
Stilte, Sirenes 70
Vorbij de hemelsluizen 71
Stemmen 73
Alle honden die naar ons blaffen 74
Toepassingen op de wetten van Humboldt 75
Het heet ochtendgloren 78
Decadentie 79
Chac Mool 80
Het argument van de beul 81
Negen op de zenuwschaal 82

DE OPENBARE AANGELEGENHEDEN

Een nieuwe hekserij 84
Leipzig 85
Tréport Plage 86
De Krijger 87
In Rudolfsheim 88
Tweede gek rond 89
Gedicht in Fa 90
Ziehier in het water 91
Mijnheer Crème, Mijnheer Bisquit 92
Op de markt 93
Zend me zonnewolken verzameld door Mado 94
Weer een keer Pierrot Lunaire 95
Op een hoek van Pernambouc 96
F.W.Murnaublues 97
Gay Savoir 98
De faun lacht 99
De Theeroute 100
I.G.Farben 101

De engel komt om twintig nà 102
Twee mango's en twee Tango's 103
De danser 104
Tresillo Samba 105
33 Kleine Meisjes op Jacht naar de Witte Vlinder 106
Open 107
Ik kwam voorbij Lorreinen 108
De lapjesvrouw 109
Het mirakel van Collodi 110
Graffito 111
Handboek voor engelenkunde 112
Na de regen 114
Aan Richard Leeuwekint 115
Steen voor steen de Zalewski straat 116
De rozen 117
Het testament van Roger - la - Science 118
Elke seconde 119
Aldus gebeurde... 120
Zout op het hart 121
De tuin der schaduwen 122
Portret van de gitaar Gustava 123
I Figurati 124
De kinderen der fictie 126
Uit een frenetisch almanak 127
Terug regen 128
Over vlieggewoonten van meeuwen 129
Ieder danst de Bossenlandse Wals 130
Images 131
Weer een nacht 132
Wij, Janklaassen 133
De gesel Gods 134
Concerto voor piano en fluisteringen 136

Het magenta paard	137
Waken	138
Morgenmode	139
Promenade	140
Bijou-Braque	141
De tuin der lusten	142
Onder lage hemelen	143
Tartali & andere talen	144
Hop Signor!	145
De slechte bedoelingen van een goed hart	146
April after the riot	147
Gordijnen	148
Na de avond	149
In geval van vaarwel	150
Uitnodiging tot een bitter bal	151
Bohemers Cha-Cha	152
Zelfs paarden hadden vleugels	153
Langsheen de wereldwallen	154
Jij & Rondo & het boek van Toth	155
Roze stemmen	156
De bolbliksem	157
De Bobo Dans	158
Sisyfus	159
De intrede te Praag van de heiligen Cyriel en Methodus	160
Tegen het einde aan	161
Dies Irae	162
Waar het om gaat	163
Het eerste gedicht van in 't begin	164
De verdwijning	165

DE HOGE OOGSTEN VAN VERBLINDING

Ouverture	168
Hier de schaduw	169
Stilte	170
Het huis brandt aan de overkant	171
Droom voor een wit lied	172
De Zwijgers	173
De demon spreekt	174
De citadel	175
Het manna	176
De grens	177
Hoog Augustus	178
Enkel kleine stukjes hemel	179
De bronnen van vertwijfeling	180
Ginder	181
Endura	182
De laatste leugen	183
Dauwdruppels	184
Genealogie van het vuur	185
Niets sijpelt door de huizen	186
Zeven ceremonies in een wierookvat	187
Pantaleone trekt ten strijde	188
Het spook der elegantie	189
Twee keer branden	190
Angelus Coronalis	191
De Matrix Mensen	192
Dit is mijn standaard	193
Die Hunde	194
Wij zijn het hart van wijn bedronken	195
De hoge oogsten van verblinding	196

IN SCHADUW EN SUBSTANTIE

Onder de bergen van Kouen – Lun	198
Schaduw	199
De Boodschapper	200
Chinees profiel	201
Geen ethers voor de schimmen	202
Het teken van Kain	203
Bij een bleke zekerheid	204
In ruil voor Byzantium	205
Schemer	206
Relâche	207
Een spel met wentelspiegels	208
De Ethiopiër	209
Souvenir	210
Het tekort	211
Waarnemer in de wind	212
Een zekere onrust	213
De tuin van Lenaerts	214
Kruistocht der kinderen	215
Abyssus	216
Etsen in vertekening	217
Een likeurenkabinet	218
Snel rennend beeld	219
Drie wijzen lopen langs de klok	220
Rattenvanger in de ochtend	221
De ogen van de Rieten Man	222
Het laatste bedrog	223
Het stof daalt neer ‘n het stof waait terug	224
Lapis Lazuli	225

CREDITS

*“Tresillo Samba”
dankt zijn ritme aan Antonio Carlos Jobim*

*“33 Kleine Meisjes op Jacht naar de Witte Vlinder”
is de titel van een schilderij van Max Ernst*

*“Open” is naar een beeld uit
“Le Coq et la Perle”, in “Le Cornet à Dés” van Max Jacob (1916)*

*“Portret van de Gitaar Gustava” kon niet zonder de indrukken
van “L’Equipe de Cardiff” van Robert Delaunay (1913)
en is in memoriam Herman Paessens, die het op muziek zette.*

Alle teksten zijn © Che Gozin
Augustus 2009

3RIOART vzw. BOOKEDITIONS 2009
ISBN 978-90-9024493-8

